

Taxa postala
plättitá in num
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

16. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

**Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Ré.**

Ára 5 lej

**Factor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámbor Ferenc. Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicatiunilor
perioadice No. 43, Dos. 889, 1938.
Tribunatul Cluj, Sectia III.**

Szombat, április 22.
1939—5699. Ijar 3.
XXII. évfolyam, 90. szám.

Ünnepélyes fogadtatás várja Londonban Gafencut

Hogyan folyt le a román külügyminiszter kihallgatása Hitlernél. Gafencu Lipót belga királynál

A menekültek és a történelem tanulsága

A Semnalu írja:
A francia kormány azon elhatározása, hogy a hadsereg soraihoz és a segédcsomagok létrehozásához fogadja háború esetén az idegen menekülteket, akik a nagylelkű köztársaságban találtak menedéket, — nagy visszhangot keltett ezen emberek körében, akik remélik, hogy a Franciaország szolgálatában hozandó áldozatok révén később új hazát foghatnak találni a maguk számára és el fogják ismerni őket a haza hűségese fiainak.

A történelem egyébként minden alkalommal mebizonyította, hogy a menekültek aggasztó hullámai, amelyek idegen országok felé áramlanak, — bizonyos idő és különösen a viharok elmúltával —, értékes hozzájárulással változnak át, amelyet a befogadó ország sohasem bánt meg. Mindazok, akik elhagyják hazájukat, magukkal hozzák mesterességüket és művészetüket, amellyel felvirágoztatták azt a földet, amely eddig hazájuk volt.

Igy Anglia — amely első helyen áll ma a textilipari országok között — kitűnő textiliparátalainak nagy fejlődését azoknak a flamanoknak köszönheti, akik Alba hercegek üldözöttségére menekültek el és menedéket kértek Angliától Erzsébet királyné uralkodása idején.

1616-ban hivatalos lista jelent meg, amely a kereskedelmi ágat sorol fel, amelyeket azok az energikus „idegenek” teremtek. Midőn XIV. Lajos 1685-ben visszavonta a pántesi ediktumot, megtiltva a protestáns hugenottáknak vallásuk gyakorlatát, ezek az emberek, akik számára nem volt más kiút, mint a kivándorlás, — Angliában és Poroszországban kerestek menedéket. Megsegítésükre abban az időben is gyűjtéseket rendeztek. Az angol király parlamentje 12.000 líra pénzi segílyt szavazott meg a „francia biztonágnak”, amelyet maguk az emigránsok vállaltak. A menekültek viszont naggyá fejlesztették a szövőipart, a selyemgyártást, meg- és egyéb iparágakat, amelyeket abban az időben még kevésbé ismertek az új hazában.

Essexben nagy textilgyár létezik ma, amelynek eredete egy kis üzem volt, ahol egy franciaországból elmenekült hugenotta dolgozott.

Poroszország és Brandenburg hasonló bárásságban részesítette a menekülteket, különösen ezen történelmi jelenség után. I. Frigyes Vilmos, miután újból be akart népesíteni egy országot, amely szinte teljesen elpusztult a harminc éves háború következtében, szélesre tárta országának kapuit a menekültek előtt, akiket 1671-ben elűztek Ausztriából és hasonló melegséggel fogadta azt a házer protestáns is, akik francia földről menekültek el.

Ezek a franciák nem hoztak egyebet magukkal, mint mesterségüket, de különböző tevékenységeket karoltak fel és nagy karriert futottak be az állami életben. Így például a Duvernois tábormok az 1870-es háborúban tüntette ki magát, egyike volt azon hugenotta származású poroszoknak, akik nagy hősiességről és hazafiságról tettek tanúságot a porosz hadseregben. Hasonló hősiességgel tüntettek ki magukat a hugenották az angol hadseregben is Marlborough mellett.

A francia forradalom menekültjei minden országban, ahol menedéket találtak, rendkívül értékes elemeknek bizonyultak, kiterjesztve az egész világra a francia kultúra álmait.

Berlin, április 21. Gafencu külügyminiszter csütörtökön este 9 óra 25 perccor utazott el Berlinből kíséretével Brüsszel felé. Az állomáson a német birodalom kancelláriátusának képviselői, Radu Crutescu berlini román követ és a berlini követség tagjai bucsuztatták Gafencut. A román külügyminiszter elutazása előtt levelet intézett Ribbentrop német külügyminiszterhez, amelyben meleg köszönetet mond neki a rendkívül szíves fogadtatásáért és baráti megértésért, amelyet németországi tartózkodása során a német birodalom minden felelős tényezője részéről tapasztalt.

A külügyminiszter szerdai tanácskozásairól utólag még a következőket jelentik:

Hogyan folyt le Gafencu kihallgatása Hitlernél

Délben 12 órakor jelent meg Gafencu kihallgatáson Hitler előtt. A kihallgatás egy és egy negyed órát tartott. Gafencu röviden kifejtette Hitler előtt Románia álláspontját a román-német kapcsolatok jellegét és kereteit illetően. Hitler, szokása szerint, hosszú, több, mint egy óráig beszélt, mertette felfogását az összes napirenden lévő nemzetközi kérdésekről.

A Curenutul és a Románia Berlinbe küldött tudósítói megerősítik a francia sajtó azon jelentését, amely szerint Gafencu berlini látogatása teljes és kölcsönös megértést eredményezett. Eszerint — mondja a Románia — Gafencu berlini tárgyalásai elérték a kitűzött célt, vagyis azt, hogy az enyhülésre irányuló akcióit beteljesítsék. Ez volt mindkét állam szándéka és ennek kiindulási pontját képezte röviddel ezeőtt az aláírt román-német szerződés.

A szerdai tárgyalások

E cél elérését — folytatja tudósítását a Románia — tapasztalhatta Gafencu a Ribbentrop által tiszteletére adott díszében is, amelyen a román külügyminiszternek alkalma volt fontos beszélgetéseket folytatnia Darré földművelésügyi miniszterrel és Rudolf Hessel, aki Hitlert helyettesíti a nemzeti szocialista párt élén. Hessel a román-német kereskedelmi szerződés technikai részleteiről tárgyalt a külügyminiszterrel. A délután folyamán Göring marsall egyórás kihallgatáson fogadta Gafencut. Göringnél — mondja a Románia — ugyanazon megértést találta a külügyminiszter Románia legitim érdekeivel szemben.

„Említésre méltó — fejezi be tudósítását a Románia — hogy Gafencu Hitlernél kitűzött audienciája egy negyedóra volt tervezve és egy és egy negyed órát tartott. Így Gafencu elmondhatta nekiünk (a Berlinben tartózkodó román újságíróknak), hogy rendkívül örül annak, hogy nemcsak Hitlernél, de az összes német politikusoknál, akikkel a két nap folyamán alkalma

volt beszélni, a legteljesebb és legszívele-
sebb megértést találta a problémákka! és szempontokkal szemben, amelyeket vé-
dünk.”

Gafencu elutazása előtt nyilatkozott az Essener National Zeitung számára. Kijelentette, hogy a legteljesebb megelégedéssel zárultak le berlini megbeszélései, amelyek során a német-román együttműködés további alapjait fektették le. Méltatta a román-német gazdasági egyezmény jelentőségét s a két ország kapcsolatainak a látogatás nyomán történt további megerősödését és fejlődését. A legutóbbi megbeszélések jelentős mértékben elősegítik Berlin és Bukarest minél kedvezőbb kapcsolatait.

Gafencu Brüsszelben

Brüsszel, április 21. (Rador.) Gafencu román külügyminiszter reggel 8.57 órakor érkezett a belga fővárosba Pusca és Pop kabinetfőnökei kíséretében. A belga kormány nevében a pályaudvaron van Zuylen külügyi osztályfőnök fogadta. Jelen voltak még Radulescu-Mehedinti brüsszeli román követ, Pella hágai román követ, valamint Lengyelország, Jugoszlávia, Görögország és Törökország követei. Nagyszámu közönség tüntetett a román-belga barátság mellett és éltette Gafencut.

A külügyminiszter ma délelőtt 10 órakor kihallgatáson jelent meg Lipót királynál, majd Radulescu-Mehedinti és a román követség egész személyzete kíséretében megkoszorúzta az ismeretlen katona sírját.

Nagyszabású fogadtatás Londonban

A külügyminiszter Brüsszelből Londonba utazik, ahol — mint az alábbiakból kiderül — rendkívüli fogadtatás várja a fiatal román külügyminisztert.

London, április 21. A Reuter ügynökség jelenti: Gafencu londoni látogatásának ideiglenes programját így állapították meg: A román külügyminiszter vasárnap délután érkezik meg. Hétfőn délelőtt megbeszélést folytat Lord Halifax külügyminiszterrel. Délben a Foreign Office ebédjén vesz részt, délután az alsóházban Chamberlainnal tárgyal, este vacsorát adnak tiszteletére. Kedden délelőtt folytatja tanácskozásait a külügyi hivatalban, délután kihallgatáson jelenik meg György királynál, aki vacsorára is magánál tartja a Buckingham-palotában. Este a román követ-ség rendez fogadást. Szerdán délelőtt több angol repülőgépplyát tekint meg a külügyminiszter, aki még aznap délután Párizsba utazik.

A jugoszláv külügyminiszter Berlinben

Berlin, április 21. A német távirati iroda jelenti Belgrádból, hogy Cinczár Markovics jugoszláv külügyminiszter április 24-én repülőgépen Berlinbe utazik.

VILAG TUKER

Hollandia a világ-válságban

A kicsiny, de gazdag Hollandia, amelynek gazdasági élete rendkívül fejlett — a műtrágyafogyasztás terén a világ harmadik helyén áll, éppúgy a hajógyártás tekintetében — és amelynek szellemi élete is fővehetné a versenyt Európa legkülönbébb államaival, a világ legszerényebb országai közé tartozik. Nagyon keveset hallani róla. Ha ez az ország katonai rendszabályokat fogadatosít és ezzel az érdeklődés homlokterébe kerül, akkor ez a világpolitikai feszültség igen nagy fokát bizonyítja.

Hollandia gazdasága több okra vezethető vissza. Ezek között nem alárendelt szerepet játszik az a tartós béke, amelynek ez a kis ország haszonélvezője. A holland semlegesség több mint százévtendő. S ehhez Hollandia népének nagy többsége szívósan ragaszkodik. A szomszédos Belgium határait úgy Anglia és Franciaország, mint a Németbirodalom garantálják. Ilyen garanciát 1937-ben a németek Hollandiának is följajánlottak. Hollandia visszautasította. A holland kormány kijelentése szerint a holland semlegesség magától értetődő valami. Semminemű megerősítésre nem szorul.

A kollektív biztonság rendszerének kudarcra óta a holland politikai pártok, a szocialisták kivételével, az elszigetelődésben keresnek menedéket. Az Oslo-blokkban nem véd- és dacszövetséget látnak, hanem olyan államok társaságát, amelyek kívül akarnak maradni a fenyegető világégesen.

A háborús összeütközés Hollandiát nemcsak katonai téren fenyegetni rendkívül veszedelemmel. Hollandia egész gazdasági élete szomszédaitól függ. Gazdasága elválaszthatatlan forgalmától, kereskedelmétől. Erre vezethető vissza, hogy Hollandia a szabadkereskedelem utolsó mohikánjai közé tartozott. Amikor az egész világ megváltozik körülötte, tér át 1932-ben eléggé mérsékelt védővámrendszerre. S csak a gazdasági viszonyok kényszerítő nyomása alatt emeli föl az év elején a védővámokat. Az az ország, amely felé a legtöbb áru hagyja el Hollandia kikötőit, vízi és szárazföldi utjait, az országba érkező áruk körülbelül fele, Németország, Hollandiát tehát a Németországgal való forgalom megszakadása rendkívüli gazdasági hátrányokkal sújtaná. A holland hajózárszágok díjtételeire vezethető vissza, hogy bárha Németország igen sok árut szállít Hollandiának, az elszámolásnál mindig Hollandia javára áll fönn nagyobb követelés. Ezért már több ízben kellett csökkenteni azokat az összegeket, amelyek a német gazdaság számára hollandiai megrendelések céljából rendelkezésre állottak.

De nemcsak a német határ elzárása fenyegetné megfojtással Hollandia gazdasági életét. Ugyanez volna az eredménye annak, ha az angol flotta blokádnál alá venné a holland partokat. Az elmúlt világháborúban a semlegesek jogait nem korlátozták olyanira, mint amilyen valószínű a semlegesek szállításiának korlátozása a jövő háborúban. S mégis, a világháború a hollandiai kikötők forgalmának rendkívüli csökkenését vonta maga után.

Miután a háborúba keveredés minden lehetőségére Hollandiára nézve katasztrófát jelent, Hollandia féltó gonddal óvja semlegességét és a semlegesek jogait.

Hollandia gazdasági helyzetéhez igen hasonló stratégiai helyzete. Amíg a szomszédos belga hadsereg háromszor, négyszer olyan erős, mint aminő volt a világháború kitörés előtt, addig Hollandia hadereje az utóbbi idők minden fejlődése ellenére eléggé hátramaradt.

ek

la bujva. A Corne- kapitánya hasonló

angol kormány

rchill tegnap este én beszélt és méltó türelmével, valamint elkerülése érdekében a kormány egyre inkább megosztani a háború veszélyét. Másrészt Churchill veszély esetén az osan tömörül a kor-

k üdvözlő az angol zövetséget

z ellenzék néppárt ozati javaslatot fo- jes mértékben ma- gyel egyezményt és ég megerősítést. A ast lát e szövetség z.

édeinek magyaror-

ussolini ma délelőti ssel fogadta a ma- beszédében a legmeg- Roosevelt üzenetét, kijelentik, hogy Ma- zsi kétsége garanciákra k részéről, mert szá- át jelent a Berlin- együttműködés és a csak barátainak se-

mai repülő- ete Dánia. ében

D. A lán rádióállom- ahívták a haláshajó- északi tengerre, ah- ezuhanat és segítség- ett a szerencsétlenség- ilóták azonban elűt- azzal az indokolással- ennélfogva nem hagy- erre utasítást kapn- hajók utasítást kérte- n viszont Berlinbe- ért.

zavargások viördülője

0. Tegnap volt a pa- negyedik évforduló- közel 10 ezer ar- el veszítette életét. ntrációs táborban menekült külföldre. mből közik, hogy a- t Malcolm Macdonal- r az alsóházban tet- e helyzetre vonatkozó- (áni) nagy meglepetés- rabok körében. A f- ajlottak le, miért is- uccajzási tilalm- brit karhatalom, hog- odja, több házat a- ódszert vezetett be- z pályatestek fele- zásának megakadály- n szerelvény előtt- ott hajtány hal- el egy hajtány a lev- a ülő négy arab me-

neséltenség i pályaudvar

Az északi pályaudv- Lille közti vona- isiklott. A szerencs- és husz sebesült

v- és Lapkádó R- a Baron L. Pop- : 18-80.

MPRIMAT

Kivétel a holland flotta. Míg Belgium takarékosági szempontból lemondott a tengeri haderő kiépítéséről, addig Hollandiának elég tekintélyes flotta áll a holland partok és a gyarmatok védelmének rendelkezésére. Az elmúlt évben a nemzetközi helyzet kiélesedése a holland szárazföldi hadsereg fejlesztésére vezet. Felemlük a katonák számát, öt és fél hónapról tizenegy hónapra emelik fel a katonai kiképzés idejét. Most a holland kormány azokat a határvédelmi rendszabályokat lépteti életbe, amelyek háborus veszély esetére szólnak. A miniszterelnök hangsúlyozza, hogy ezek a rendelkezések nem irányulnak egyetlen állam ellen sem, de a nemzetközi helyzet feszültségének foka elkerülhetetlenné tette azokat.

Nagy kérdés, hogy a holland haderő rendkívüli fokozása esetén is lehetséges-e az ország katonai védelme. Földalatti helyiségek repülőgépek részére a németalföldi talajviszonyok miatt lehetetlenek. A német hadseregrel szemben esetleges összecsapások esetén igen kedvezőtlen terepviszonyok mellett a kis holland hadsereg még a legelőkeltebb felszereléssel sem tudná megállani a helyét. A hollandok különös védekezési módra gondolnak: háboru esetén gátakat nyitnának meg és területük egy részét víz alá borítanák. Hollandia óriási összegeket áldozott arra, hogy rendkívüli munkával vízborította területeket termékeny szárazföldre alakítsa át. Háboru esetén nemcsak vér, hanem víz is öntözne Hollandia földjét. Ennek a módszernek sikerét, jelentőségét alig lehet megbecsülni kipróbálása előtt.

Hollandia most nemcsak határai védelmére léptet életbe olyan intézkedéseket, amelyek a részleges mozgósításhoz állanak közel, hanem politikai életét is mozgósítja. Éppúgy, mint szomszédja, Belgium, igen válságos külpolitikai helyzetben választ. Ezek a választások azonban nem a parlament feloszlásával kapcsolatosak, mint a belga választások voltak, hanem időközi választások, amelyek a holland törvények értelmében esedékessé váltak. Április 19-én újítsák meg a holland tartományok tanácsait, májusban községi választások vannak napirenden. Ezek a választásokon, különösen a tartománygyűléseiken, a holland politika nagy kérdéseiben is állást foglal a Németalföld népe.

Ha a holland politikáról képet akarunk alkotni, ha Európa országai között Hollandia pártját akarjuk keresni, akkor Hollandiát leginkább Svájjal hasonlíthatjuk össze. Mindkét ország konzervatív demokrácia. Míg Európa többi semleges államában a szociáldemokraták résztvesznek, vagy résztvettek az ország kormányzásában, sem Svájcban, sem Hollandiában nem voltak még szocialista miniszterei.

A különbség Európa két kis konzervatív demokráciája között: Svájc politikai életében vezető szerepet játszik a konzervatív, sőt reakciós liberalizmus, a holland liberalizmus az utóbbi időben háttérbe szorult. Az ország politikai vezetése olyan, a holland alkotmányhoz ragaszkodó, de alapjában maradi pártok kezébe került, amelyeknek erősen szembevető felekezeti jellegük van. Ezek a pártok: a protestáns többségű ország legerősebb pártja: a katolikus „állami” párt és két protestáns párt. Hollandia évszázadokon át erős vallási harcok színtere volt. A vallási harcok helyébe vallási béke lépett. De azért a vallásos érzések a különböző egyházaknak megmaradt a döntő szerepe a politikában. Az, ami a katolikus és a protestáns pártokat mindenütt erősebben fűzi össze: a szociálistákkal szemben érzett ellenszenv.

A holland szociáldemokrata párt a munkások többségének pártja. A munkásságnak is jelentékeny kisebbsége felekezeti szakszervezetekben tömörül, külön a protestáns munkásoknak. Az ország szavazóinak és a parlamentnek több, mint egyötöde szociáldemokrata. Ez az igen jól szervezett párt — a holland szociáldemokráciának szép sajtója, külön rádióközpontja, nagy csomó tudományos és kulturális intézete van — különösképpen két kérdésben folytat erős harcot a parlament konzervatív többségével szemben. Az egyik kérdés a külpolitika problémája. Itt nem az elszigetelődésben, hanem a nemzetközi rend megerősítésében látja a holland szociáldemokrácia a megoldást.

A másik kérdés a gazdaságpolitika kérdése. Az ország gazdag, de ez a gazdagság

nem gátja a gazdasági válsággal egy időben fölmerülő munkanélküliségnek. A munkanélküliek, akiknek száma a télen fellülmulta a négyszázszázet, délkelet-európai szemmel nézve, magas munkanélküliségben részesülnek. Az ország szocialista munkássága azonban minden erővel meg akarja szüntetni azt a nyomást, amelyet a munkanélküliek tömege Hollandia szociális életére gyakorol. A Mussert vezetése alatt álló fasizmus épügy megtorpant, mint a belga rexizmus. De azért a gazdasági válság okozta politikai veszélyeket csakis az olyan erélyes válságpolitikával lehet elhárítani, aminőt a szocialisták követelnek. S ennek a válságpolitikának megvalósítására elegendő gazdasági erők állnak Hollandiában rendelkezésre. De a holland reakció erői nem nyulnak hozzájuk.

A holland gazdaságnak egyik hatalmas forrása: Hollandia gyarmatbirodalma.

Három kis európai országnak van nagy gyarmatbirodalma. Hollandiának, Belgiumnak és Portugáliának. A leggazdagabb gyarmatbirodalma Hollandiának van. A holland-indiai gyarmatosorság lakossága az anyaország népességének több mint hat-szorosára rug. A mai világpolitikai helyzetben Hollandia nemcsak határát, hanem gyarmatait sem érzi biztonságban. Ebben a kérdésben helyzete eltér Belgiumétól és

Uj üzlet

Uj üzlet

WE-EGO

CLUJ, REGELE FERDINAND 8.

Női, férfi és gyermek cipők

Állandóan nagy választékban

Külön méretosztály.

Talpba vésett árak

Uj üzlet

Uj üzlet

Portugáliától. Belgiumnak és Portugáliának támasza Afrikában Anglia és Franciaország, a legkomolyabb afrikai katonai hatalmak. Hollandiával szembenáll Ázsiában Ázsia legerősebb katonai hatalma, Japán. De a hollandok jól tudják, hogyha Japán ráteszi kezét gyarmataira, akkor veszélyeztetni Anglia egész ázsiai gyarmatbirodalmát.

A hollandok semlegessége az utóbbi időben erősen fegyveres semlegesség. De en-

nek a fegyveres semlegességnek van egy ki nem mondott mellékgondolata. Hollandia biztos abban, hogy Európai partjain Anglia nem tűr idegen katonai erőt, mert ez az angol partok veszedelmét jelentené. Ázsia gyarmataiban pedig Japán férdőt. Ázsia szintén Anglia ellenállását hívja ki. Hollandia épsége szükséges Anglia védelmére szempontjából. S ez a tudat kissé megnyugtatóan hat a különben nyugtalanul liúktető ország hangulatára. (uz.)

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Emigránsok, menekültek

A KIADATÁS VESZÉLYE FENYEGET 7000 FŐNYI SANGHAIBA MENEKÜLT NÉMET ZSIDÓT. A londoni és párizsi zsidó segélyszervezetek táviratot kaptak, amelyben a sanghaji zsidó szervezetek vezetői hírdik, hogy a kikötővárosba menekült 7000 főnyi németországi zsidó menekültet a német konzulátusnak való kiadatás veszélye fenyegeti.

Ezek a menekültek, akik úgy vetődtek el Sanghaiba, hogy német utlevéllel hosszú ideig vizum nélkül lehetett Sanghaiba utazni, csaknem valamennyien községre vannak utalva. A sanghaji zsidó hitközség, amely eddig élmezőnye, teljesen kimerült és ha a legközelebbi három hétben nem jön külföldi segély, — írják a hitközség vezetői, — az a veszély fenyegeti ezeket a menekülteket, hogy a hatóságok, mint német utlevelek birtokosait, diplomáciai uton kiadják a sanghaji német konzulátusnak.

A VOLT CSEHSZLOVÁK KÖZTARSASÁG ZSIDÓ MENEKÜLTJEI A NÉMET-HOLLAND HATÁRON. Beheim, holland-német határmentén fekvő városkából is nyugtalanító hírek érkeztek a központi zsidó segélyszervezetekhez. Bentheimben kétszáz zsidó menekült tartózkodik, akik elhagyták az egykori Csehszlovákia területét, hogy ott várják be az angol kormány bevándorlási engedélyt. A Gestapo most 10 napon haladékosan adott nekik a német területen lévő Bentheim elhagyására.

A 200 cseh menekültet eddig a német zsidók szövetsége látta el az amerikai Jointtal kötött egyezség alapján. Ez az egyezség addig volna érvényes, amíg megérkezik az angol kormány igenlő válasza és a továbbutazásukig Hollandia beengedi őket. A mindössze tíz napos határidő miatt a menekültek igen szorult helyzetbe jutottak. Angliai bevándorlásukat még nem engedélyezték. Prágába visszatérni nem tudnak és a Hollandiába való ideiglenes bebocsátásuk az angol választól függ.

A hollandiai zsidó menekültügyi bizottság egyik tagja Londonba utazott, ahol folkereste Sir Herbert Emersont, a Népszövetség menekültügyi bizottságának elnökét, aki felkért, intervencióján a szerencsétlen menekültek érdekében. Hír szerint a zsidó menekültügyi bizottság tagja, igyekezni fog meggyőzni az angol hatóságokat arról, hogy a kétszáz zsidó menekült bebocsátása amugysem jelent megterhelést Anglia számára, mert a morvaországi és csehországi protektorátus német hatóságai amugysem engedélyezik több csehországi zsidó kvándorlását.

JAVASLAT BRIT HONDURASNAK ZSIDÓKKAL VALÓ BETELEPÍTÉSÉRE. N. S. Simmett a Sunday Times egyik számában Brit-Hondurasnak zsidókkal való betelepítését javasolja. A cikkírő szerint Brit-Honduras igen termékeny szubtrópusi klímájú ország, ahol európaiak igen könnyen meg tudnak gyökeresni. Az ország legnagyobb része alkalmas földmunkára és a kolónia kormányzója nemrégiben kijelentette, hogy sürgős szüksége van telepésekre. A partvidéken gazdag erdők terülnek el, amelyeknek ma-

hagóni fája világszerte híres. Azt javasolom, — írja Simmett, — hogy ezen a kolónián teremtsünk független zsidó államot, amely legyen szerves része a brit dominiumbirodalomnak. A kolónia zsidó államhatalmát Anglia és az Egyesült Államok kell kölcsönösen garantálni. Tőkékkel és energiákkal, de legfőképpen emberekkel Angol-Honduras új Palesztinává válhat. Angol-Hondurasban az emberek milliói tudnak letelepedni. Ha Anglia ezt a tervet magáévá tenné, komolyan hozzájárulna az akuttá vált zsidókérdés megoldásához és kivívna a maga számára az egész civilizált világ megbecsülését.

A BALDWIN-ALAP BEVÉTELEI MEGKÖZELITIK A FÉLMILLIÓ FONTOT. A Baldwin menekültügyi alap ezideg 467 ezer 19 fontot gyűjtött össze. Jehudi Menuhimnak, a világhírű hegedűművésznek, Albert Hallban tartott hangversenye ötezer font tiszta bevételt eredményezett, amely összeget a Németországból menekült zsidó nők és gyermekek segélyezésére fordítják. A hangversenyt a művészt nagy ünneplésben részesítették.

Lengyelország

A LENGYELORSZÁGI ZSIDÓ HADIROK-KANTAK SZÁMA 5263-AT TESZ KI. A legutóbb közzétett jelentésekből kitűnik, hogy Lengyelország 166 ezer nyilvántartott hadirokkantja közül 5263 zsidó nemzetiségű.

MÁSFÉLVÉLT KÉT ÉVIG TERJEDŐ ELZÁRASRA ÍTELT A LENGYEL BÍRÓSÁG HÁROM IFJU LENGYELT, AKIK MEGGYILKOLTAK EGY ZSIDÓT. A varsói körzeti bíróság most tárgyalta annak a három ifju lengyelnek az ügyét, akiket azzal vádolnak, hogy az elmúlt nyáron a varsói sétányon olyan súlyosan bántalmazták Berl Barras ötven éves zsidó gyógyszerészt, hogy az sérüléseibe belehalt. Kettőt a vádlottak közül, névszerint Richard Lipskit és Apollinari Lagorint a bíróság két évi börtönrre ítélte, míg a harmadik vádlottat, Jan Karacagot másfél évi elzárásra ítélték.

Anglia

LORD READING BESZÉDE AZ ANGOL ZSIDÓ FRONTHARCOSOK ÉVI BANKETTJÉN. Az angol zsidó frontarcosok Cardiffban tartott évi bankettjén lord Reading beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a zsidó frontarcosok kések ujból megverekedni Anglia becsületét, ha erre szükség lesz. A frontarcosok nem ismernek faji és vallási különbségeket és amikor a haza szent érdekei forognak kockán, váll a váll mellett harcolnak nemzsidó frontarcos társaikkal együtt. Az angol király táviratban üdvözölte a bankettet.

Svédország

A SVÉD SZABAD EGYHÁZ KONGRESSZUSA A MENEKÜLTÉK SEGÉLYEZÉSÉRE. A Stockholmban most üléselőz szabad egyház kongresszusa a következő határozatot hozta a menekültügyi kérdésben: „A Krisztus-hívők kötelessége, hogy kriszt-

tusi felelősséggel és az emberi szolidaritás tudatával minden rendelkezésükre álló eszközzel segítsenek a politikai gyűlölködés hontalanain. Ezt a kötelességet még saját népünk anyagi érdekei sem korlátozhatják.” Azon az ülésen, amely a fenti határozatot meghozta, résztvett Oskar Bernadotte is, a svéd király testvére.

Az olzói orvosi tanács elvetette azt a javaslatot, amely husz külföldi orvosi kiválóságot norvégiai bevándorlásának engedélyezését kérte.

Brazília

„BRAZILIA ÖSSZES POLGÁRAI EGYENLŐEK A TÖRVÉNY ELŐTT.” A brazíliai kormány hat zsidó tanárt a Rio Grande tartománybeli állami iskolák felügyelőjévé nevezett ki. A brazíliai antiszemita sajtó éles kritikában részesítette ezt a kormányintézkedést. A brazil közoktatásügyi minisztérium hivatalos nyilatkozatában száll szembe az antiszemita igazgatásokkal, kijelentve, hogy Brazília összes polgárai egyenlők a törvény előtt és a kormány sohasem engedhet bele polgárainak faji megkülönböztetésébe. Brazília minden polgára jogosult bármilyen szerepet betölteni az állami szervezetben.

Dél-Afrika

A ZSIDÓ MENEKÜLTÉK SZEREPE DÉL-AFRIKA GAZDASÁGI FELVIRÁGOZTATÁSÁBAN. Dél-Afrika zsidó hitközségeinek ülésén jelentést olvastak fel az utóbbi években bevándorolt zsidó menekültek sajtórepéről Dél-Afrika gazdasági felvirágoztatásában. A jelentés szerint Dél-Afrikában jelenleg 2373 zsidó menekült található. Legnagyobb részük Johannesburgban, Fokvárosban telepedett le. Az összes bevándorlók között 339 zsidó menekült telepedett le. Az összes bevándorlók közül 557-en önállóan keresik meg kenyerüket, míg 984-en különböző vállalatoknál vannak foglalkoztatva. Az 557 önálló menekült közül 392-en több, mint 2900 munkásnak nyújtottak foglalkozást. Az általuk foglalkoztatottak közül 933 délafrikai fehér, 1675 nem-európai és 339 menekült.

A menekültek egész halom új ipart teremtettek Dél-Afrikában és kifejlesztették a dél-afrikai ipar vegyi és technikai ágazatát.

Peru

A PERUI ZSIDÓK A MENEKÜLTÉKÉRT. A Buenos Airesben megjelenő „Der Spiegel” című zsidó lap a következő adatokat közli a perui zsidó helyzetével kapcsolatban. A perui zsidó gazdasági helyzete az utóbbi időben jelentős mértékben javult. A száznál több, német, lengyel és beszarabiai zsidó közös zsidó frontot alakítottak, amelynek célja megerősíteni a perui zsidó lakosság pozícióit és hathatós segítségben részesíteni Németországból jövő zsidó menekülteket. Alapot teremtettek ezen menekültek elhelyezésének megkönnyítésére. A limai zsidó lakosság a legnagyobb szeretettel fogadta azt az ötven zsidó családot, akik most vándoroltak be Peruba.

Tat
ins

Egy meglep

Az elmúlt évben váratlan inspektor közgazdasági életben nyomatást kelte. A mi közgazdasági hozzájárulást, fogadtatást letektől mentesket az inspektorai ményei voltak, a látogatásai köve. A váratlan látogatást engedni hozták, minden mény valóságot, igazi fényükben. Excellenciája, helytartó, miután szerzem a lokális tásokat tesz az Szamos tartomány. Bizonyos, hogy szolgabírák és j

Tataru királyi volt képviselő, tási igazgató, dnyli szolgálat vez főnök és Ioan is április 19-én reg érkezett. A szorán bizonyos gati feladatok állapotok megállapították meg a lakosság közne teljes harmóniát megállapított há

Váratl

házán. Hida közszolgálati Zilah megyeszékhelyén tett ell Oprita ezredes-p szűkséges felvált nyert, hogy a kö des mederben f utóbbi idők nem teljes nyugalmot ségi lakosság a román többséggel együttélés legkor. A királyi hely vábbá, hogy a m bötetett buzgale Lépek történte azon a szakaszon zött húzódik el. A városháza. Sima polgármest sokat a királyi h házán azóta uje dr Joe Gherman

A királyi hely alkalmával talál lának ellenőrzés és áruvásár ügy nek ülésén jelentést olvastak fel az utóbbi években bevándorolt zsidó menekültek sajtórepéről Dél-Afrika gazdasági felvirágoztatásában. A jelentés szerint Dél-Afrikában jelenleg 2373 zsidó menekült található. Legnagyobb részük Johannesburgban, Fokvárosban telepedett le. Az összes bevándorlók között 339 zsidó menekült telepedett le. Az összes bevándorlók közül 557-en önállóan keresik meg kenyerüket, míg 984-en különböző vállalatoknál vannak foglalkoztatva. Az 557 önálló menekült közül 392-en több, mint 2900 munkásnak nyújtottak foglalkozást. Az általuk foglalkoztatottak közül 933 délafrikai fehér, 1675 nem-európai és 339 menekült.

Zilahon a kir. Illasievici, Motas nokokkal. Inspé ségek

A királyi hely meyei Caus je találattak az a munkálatoknál. teri, gyámsági prompt végrehaj hogy a járási s jében a törvény

A careijárási csak megállapít nem eszközölte

Megállapítást ny leg a tölgyerdő ami a nemzetg okoz. Ebben az tettek.

Ha a jegyzős tak, amelyek a velejárási, a nag

A zsi

Tataru királyi helytartó váratlan inspekciói Szamos-tartományban

Egy meglepetésszerű körút érdekes lefolyása. Mit tapasztalt a királyi helytartó látogatása során?

Az elmúlt évben Öfelsége Károly király a váratlan inspekciók rendszerét inaugurálta a közigazgatási életben, amely rendkívül mély benyomást keltett.

A mi közigazgatási életünk nem volt eddig hozzászokva az előzetesen be nem jelentett, fogadtatás nélküli és hivatalos előkészületektől mentes királyi inspekciókhoz. Ezeket az inspekciókat, amelyeknek meglepő eredményei voltak, az ország vezető tényezőinek látogatásai követték.

A váratlan látogatások hamisítatlan betekintést engednek a való helyzetbe, felszínre hozzák, minden köntörfalazás nélkül, a képmény valóságát, vagy kedvező jelenségeket igazai fényükben.

Öexcellenciája, dr. Tataru Coriolan királyi helytartó, miután reális meggyőződést akar szerezni a lokális helyzetről, váratlan látogatásokat tesz azokban a megyékben, amelyek Szamos tartományhoz tartoznak.

Bizonyos, hogy a közigazgatási szervek, a szolgabírák és jegyzők számára meglepetést

jelentenek ezek a látogatások, míg a falvak lakossága számára a legnagyobb eseményt jelenti a királyi képviselőjének érkezése.

Pontos válaszvonalat huzva a bürokratizmus és a közigazgatás között, Szamos tartomány vezetője teljes határozottsággal eleven és alkotó közigazgatás inaugurálásához látott hozzá. Miután felvette az érintkezést a vezetése alatt álló közigazgatási területtel, dr. Tataru királyi helytartó határozott dinamizmus pecsétjét nyomta rá az egész tartomány tevékenységére, amelynek eredményei napról napra tükröződnek vissza a leghaszonosabb és a legszükségesebb alkotásokban.

A helyszínen megvizsgált helyi viszonyok, a tartomány legtávolabbi zugáig, — aprólékos és körültekintő tanulmányozás tárgyát képezi, amely lehetővé teszi olyan konkrét intézkedések megtételét, amelyek teljes összhangban vannak a szükségletekkel, ily módon alkotó, egészséges és dinamikus közigazgatássá változtatva a bürokratizmust.

becsülték fel reálisan. A tartozásokat ennél fogva mérsékelni kell és visszafizetésüket több évi részletben lehetővé tenni. Azoktól a parasztoktól, akiknek háza a felépítés után közvetlenül beomlott, nem lehet annak megfizetését kérni.

A látogatás végén a telepések Tataru helytartót, aki atyai megértéssel kezelte ügyeiket, lelkesen megajánlezték.

Látogatás és inspekció Szatmár városában

Április 20-án, csütörtökön, Tataru helytartó inspekciót tartott a szatmári prefektúrán és primárián. A vármegyei prefektúrán a legkielegítőbb helyzetet találta. Simion Coman ezredes-prefektus felvilágosítást adott a telepések helyzetéről. Megállapítást nyert, hogy különös gondot fordítanak elemi iskolák építésére. Ugyancsak kielegítő helyzetet talált a helytartó a primárián. Victor Mois polgármester a közigazgatási élet új elveinek vonalába illeszkedve igyekszik kiküszöbölni a város gazdálkodásában talált összes hiányosságokat. Szatmáron öexcellenciája meglátogatta még a Casa Națională, valamint a görögkatolikus és ortodox egyházat.

Szatmárról Tataru helytartó Alex. Racoti Filip a Nemzeti Újászilletési Front tanácsosa és Coman prefektus kíséretében Livada Noua községbe ment. Felülvizsgálták a pénzügyi és

Az első állomás: a hidai járás

Tataru királyi helytartó Tiberiu Hodor volt képviselő, Ioan Filip, helyi közigazgatási igazgató, dr. Mihail Marina, a tanulmányi szolgálat vezetője, Raul Sorban kabinetfőnök és Ioan Isaiu sajtóreferens kíséretében április 19-én reggel a hida járás centrumába érkezett. A szolgabírószágon tett látogatás során bizonyos hiányokat és egyes közigazgatási feladatok végrehajtásának késedelmét állapították meg. A királyi helytartó ezután a lakosság közhangulata iránt érdeklődött és teljes harmóniát állapított meg. Elrendelte a megállapított hiányok azonnali pótlását.

Váratlan látogatás a zilahi város-házán és prefektúrán

Hida községből Tataru királyi helytartó Zilah megyeszékhelyre utazott, ahol a prefektúrán tett ellenőrző látogatást. Georgehe Oprita ezredes-prefektus megadta az összes szükséges felvilágosításokat. Megállapítást nyert, hogy a közigazgatási munkálatok rendes mederben folynak, míg a lakosság az elmúlt évek nemzeti közéleti eseményei kapcsán teljes nyugalomról tett tanúságot. A kisebb-méretű lakosság a legjobb kapcsolatban él a román többséggel, együtt dolgoznak és békés együttélés légkörétől vannak áthatva.

A királyi helytartó megállapíthatta továbbá, hogy a megyei tisztviselők megkülönböztetett buzgalommal látják el feladataikat. Lépések történtek az országúti megújítására azon a szakaszon, amely a város határai között húzódik el.

A városháza meglátogatása során dr. C. Sima polgármester adta meg a felvilágosításokat a királyi helytartónak. A zilahi város-házán azóta újabb ellenőrző látogatást tett dr. Joe Gherman közigazgatási vezérfelügyelő.

A királyi helytartó elrendelte az inspekció alkalmával talált hiányosságok helyrehozatalának ellenőrzését. Megvizsgálták a marhaszárúvadász ügyét, a park rendezésének és a város szébbétételének kérdését, továbbá a lakosság jéggel való ellátásának problémáját.

Zilahon a királyi helytartó találkozott Illasievici, Mota, és Cristea Vasilescu táborvezérekkel.

Inspekció a szilágy megyei jegyzőségen

A királyi helytartó meglátogatta a tasnádszegi Căuș jegyzőséget. Hiányosságokat találtak az adminisztratív könyveléségi munkálatoknál. Intézkedés történt a katasztrófa, gyámsági és anyakönyvi munkálatok prompt végrehajtására. Megállapítást nyert, hogy a járási szolgabíró nem eszközölte idejében a törvényesen előírt inspekciókat.

A careijárási Ghenciu jegyzőségen ugyan megállapítást nyert, hogy a szolgabíró nem eszközölte a negyedévi inspekciókat. Megállapítást nyert, hogy a lakosság kizárólag a tölgyerdőt használja ki tűzifa céljaira, ezért a nemzetgazdaságnak súlyos károkat okoz. Ebben az irányban intézkedések történtek.

Ha a jegyzőségekben hiányosságokat találunk, amelyek a bonyolult közigazgatási élet lelejárói, a nagykárolyi városházán viszont

a legkielegítőbb helyzetre talált a helytartó.

Toma Nădolu ezredes, a város polgármestere különös energiával, tapintattal és kezdeményező erővel működik. A különböző munkálatok és a helyzet tanulmányozása arra a megállapításra vezetett, hogy ez a határmenti város virágzó korszakot él át. Nădolu ezredes polgármestersége alatt számos munkálatot hajtottak végre, mint az uccák és terek kikövezése, a római kert helyrehozatala, a városháza épületének kitarozása, stb. A város uccáin fákat ültettek el, kijavították az utat az országút és a Janculesti telep között és rendezték az árkokat, mintegy háromezer méter hosszúságban.

Kellemes benyomást keltettek az újonnan létesített parkok, mintegy 15.000 négyzetméteren, amelyeken számos padot helyeztek el. A város öntöző-autópumpát szerzett be a Janculesti telepet tüztöltőszivattyúval szerelte fel.

A nagykárolyi városháza által tervezett munkálatok

Tataru királyi helytartó a város folyó évi terveit vizsgálva, jóváhagyta többek között tély hid és betoncső építését a Janculesti telepház vezető uton, a községi színház kijavítását, gőzfürdő és strand berendezését, a községi végőhidon hűtővel kombinált jéggyár létesítését, stb. A város vezetősége utasítást kapott, hogy az ivóvízzel való ellátás kérdését sürgősen tanulmányozza.

A lakosság körében nyugalmat és tökéletes rendet tapasztalt a helytartó.

Vasile Lucaciu lelkész harcosainak utódai között

A királyi helytartó és kísérei ezután inspekciót tartottak a fősolgabírószágon, ahol kielegítő helyzetet találtak. Dr. Ioan Gherman szolgabíró sok hozzáértéssel és odaadással teljesíti kötelességét.

Szamos tartomány vezetőinek főgondját képezik a határmenti települések. A helytartó megfelelő életfeltételeket kíván biztosítani a letelepített román elemek számára, lényegesen megjavítva ezeknek helyzetét. Nagykárolyból Tataru professzor Lucaceni telepre indult, amely 176 családfőt számlál. Ezek a szatmármegyei Sisești községből valók, tehát Vasile Lucaciu lelkész gárdája harcosainak utódai. A Lucaceni telep független községet alkot.

Öexcellenciájának látogatása a festői nemzeti viseletben járó ósrománok számára ünnepi alkalom volt. A helytartó ellátogatott több házába és beszélgetett a telepések vezetőivel. Megállapítást nyert, hogy a telep hiányokban szenved és bár 1925-ben létesítették, misem történt a letelepített románok helyzetének megjavítása érdekében. A királyi helytartó kétszáz ezer lej azonnali segílyt utalt ki az épülőfélben levő elemi iskola befejezésére, 50.000 lej kezdő alapot templom építésére és kufurásra, amely a lakosságot vízzel lássa el. A nemzeti telepítési hivatalnál közösen fognak járni a követelések ügyében, amelyeket a hivatal a telepésekkel szemben házaik építésével kapcsolatosan támaszt. Megállapítást nyert, hogy az épületeket nem

A Fratelli Branca milánói cég tapasztalata kezkeskedik a
Vermouth Branca
versenyhárs nekun minőségéről.

közigazgatási ügyvezetést és intézkedtek a hiányok pótlásáról. A helytartó ezután meglátogatta Livada telepet, ahol lácsiny és nem higiénikus iskolát talált. Negyvenezer lejt utalt ki a helytartó az iskola megnagyobbítására és berendezésére, 20.000 lejt pedig a görögkatolikus egyháznak kegszerek és könyvek beszerzésére. További huszezer lejt utalt ki a helytartó a Livada Noua községi elemi iskolának, ahol a tanulókat faültetés közben találta.

Utban Nagybanya felé, meglátogatta a helytartó az Ilba községi elemi iskolát, ahol kielegítő helyzetet talált. Ebben a helységben 30.000 lejt utalt ki a népművelődési otthon javára.

Inspekciót tartottak ezután a Seini jegyzőségen. Itt többek között megállapították, hogy a jövedelmek kivétele szabályzat nélkül és a közigazgatási törvénnyel ellentétben történik. Intézkedés történt a szabálytalanságok kiküszöbölésére.

Nagybanyan Tataru helytartó és kísérei Alex. Racoti Filip vendégei voltak.

Csütörtökön délután öexcellenciája meglátogatta a satul-lungi jegyzőséget, ahol több hiányosságot talála, folytatálagos vizsgálatot rendelt el.

Zsibón megvizsgálták a községi vásárnak szánt terep kérdését.

Csütörtökön éjszaka Tataru helytartó visszatért Kolojzsvára, majd pénteken reggel a helytartóságon dolgozott és kihallgatásokat eszközölt.

Select Muzg
GAAL FRANCI
egyetlen idei vigjátéka:
Párisi nász
Főszerepekben:
Bing Crosby, Everett Horton
MŰSORON KIVÜL HANGOS HIRADÓ!

Urania Muzg
CSAK MA ÉS HOLNAP
A hazáért
a jövő háborújának megrendítő fimje,
főszerepekben:
Errol Flynn, Basil Rathbon
EZT A FILMET MINDENKINEK LÁTNI
KELI!
MŰSORON KIVÜL PARAMOUNT HIRADÓ!

Dr. Horvath rendőrkezes újabb nyilatkozata a lakáskönyvecské kiállítás ügyében

Április 25-éig senkise állítsa ki a lakáskönyvecskéjét

Cluj, április 21. Dr. Horvath Josif rendőrkezes ma délelőtt újabb tájékoztató nyilatkozatot adott a lapoknak, amelyben a lakosság, illetve az érdekelt háztulajdonosok figyelmét felhívja a lakáskönyvecské kitöltésére. A könyvecskéket már minden tőzsdében árusítják 40 lejért darabonként. A rendőrkezes felhívja az érdekelteket figyelmét, hogy a könyvecskéket április 25-ike előtt senki se állítsa ki, tekintettel arra, hogy vannak tisztázásra váró pontok a rendelkezésben. A rendőrkezes a minisztériumba elküldötte megbízottját, aki április 25-én, kedden fog visszatérni a fővárosból, amikor is újabb tájékoztató nyilatkozatot ad ki ebben az ügyben.

Nyomatékosan felhívom a háztulajdonosok figyelmét, hogy mindenki tisztán, lelkiismeretes hűséggel és pontossággal állítsa ki a könyvecské rovatát, mert ellenkező esetben akár tévedésből, akár pedig szándékosan hamis adatot írva a könyvecskébe, egy a bíróság elé kerülne, ahol 100 ezer lejtől 2 millió lejig terjedő pénzbírsággal sújtják az illetőket. Felhívom a lakosság figyelmét arra, hogy ebben a kérdésben a legteljesebb bizalommal forduljon az illetékes hatóságokhoz, akik készséggel állanak minden érdeklődő rendelkezésére. Sietni a könyvecské kiállításával egyelőre nem kell, mert pontosan egy hónap áll a község rendelkezésére (április 23-tól május 23-ig). Senkise forduljon olyan egyénekhez, kik pénzért vállalkoznak a könyvecské kiállítására és abban az esetben, ha ilyen kijárók, szélhámosok jelentkeznek valakinél, adják át a legközelebbi rendőrszemnek.

A könyvecske utolsó oldalán különben a legrészletesebben fel vannak sorolva a tájékoztató információk. A Háztulajdonosok Szövetsége érintkezést tart fenn a rendőrség népesedési ügyosztályával és a Háztulajdonosok szövetsége készséggel ad tájékoztatást azoknak a háztulajdonosoknak a részére is, akik nem tagjai a Szövetségnek.

A rendőrkezes még ezeket mondotta:

Tudomásomra jutott, hogy bizonyos egyének sorra járják a házakat aziránt érdeklődve, hogy van-e kiadó lakás, ahol állítolag tisztákat helyeznek el. Továbbá aziránt érdeklődnek, hogy van-e katonák részére üres istálló a lovak számára. Az ilyen szélhámosok kizárólag zsarolás céljából járják a várost. A lakás rekvirálására csak a terparancsnokság és a rendőrkezes közgei hivatottak, akik szabályszerűen kiállított hatósági pecséttel ellátott irással rendelkeznek. Kérem a közönséget, hogy az ilyen szélhámost azonnal adják át a legközelebbi rendőrnek.

Már most előre felhívom a község figyelmét, hogy mindenki készítsen két darab fényképet és a lakástelejentelek után sor kerül az új fényképes szcenélyazonosságl igazolványok kiváltására. Ezt azért tartom szükségesnek hangsúlyozni, hogy az esetleges munkatorlás elkerülődjék és az igazolványok kiváltása simán és zavartalanul folyhasson le.

Dr. Horvath Josif rendőrkezes tájékoztató nyilatkozata bizonyára megnyugvást kelt a község körében. Az esetleges még tisztázásra váró pontok kérdésében pedig a rendőrkezes április 25-én, kedden, ismert előzékenységgel áll a község rendelkezésére.

A zsidó nép felelete,
a zsidó öntudat vállalása,
a zsidó jövő záloga: a sékel!

Daladiernél

Daladier francia miniszter Tanácsa román miniszter Tanácsa előtt fogadta kihallgatás...

Kárpátalján

A kárpáti Magyar Hírszerzők Szövetsége elnöke az Ungvári Magyar Hírszerzők Szövetsége elnöke elé...

Ény a kolozs- gyakorlatokról

A lakosság tudomása a hó 23. és 24-én az egészségügyi gyakorlatok város összes polgárait alkalmazzák a már felsorolt utasítások...

kapnak a katonaság Bucarestből jelentik elrendelte, hogy idonosok, akiknek k...

(április 21.): Márc 236.75, dollár 446-11.81, olasz líra nem jegyzik), peng 3.25, zloty 84.-, bel...

ETI ÉLET

Zsidó Nemzeti Szövetés ma, 22-én, szombatos teacstélyét a helyi Str. Iuliu Maniu 2, II. emeleten lát a rendezés...

ezuton hívja meg a szombat délután 2 óra alatt levő szervezés...

pecare

nt și Economie S. A. új Bancar sub No. 14.934 pe on. actionarii săi aerală Ordinară la 21. Aprilie 1939. scoalei ai Comunității Reg. Ferdinand No. 52. arii generale ordinare a Consiliul de Adm. cenzorilor pe anul 1938. tului și a contului de eiat per 31. Decembrie. getului pe anul 1938. silului de Administra. cenzori și a Direcțiune...

ficiului net. ului de Administra...

ncenzi și a 3 cenzor...

atunci vor fi desb...

inaintate la banca...

la 19. Aprilie 1939.

at nu se vor intru...

prevăzută de statute...

pentru ziua de...

orele 20 p. m.

laș loc, cu aciaș or...

fi capitalul repre...

onarii au dreptul de...

la 28. Aprilie 1939.

Rossz tréfa háborus ijesztéssel

Egy angol kollégium diákjai titkos rádióleadón bementek, hogy „kitört a háború”

NEWYORK, április 21. A német távirati iroda jelenti: Az Indiana állambeli North Manchester kollégiumának diákjai a londoni rádió leadásának címe alatt meg lehetőséget rossz tréfát követtek el. Egy titkos rádióleadón bementek, hogy „Anglia, Franciaország és Németország között kitört a háború”. A hír ugyanolyan rendkívüli hatást gyakorolt a közönségre, mint annakidején a Marslakók inváziójának híre. A rádióadás során közölték, hogy Anglia hadügyminisztere kijelentette, miszerint az Egyesült Államok néhány órában belül háborút üzen Németországnak és Olaszországnak. E bementés után a titkos rádióleadó speakerje igyekezett megnyugtatni a hallgatókat, kijelentve, hogy mindössze „főpróbáról” volt szó. Hozzátevé azonban, hogy néhány napon belül mindez „valóság” is válhat.

Az Egyesült Államok kormánya holnap 225 százalékos antidumping pótvámot léptet életbe a német áruk ellen

NEWYORK, április 21. (Rador.) A német árucikkek behozatalára kivetett 25 százalékos antidumping pótvám holnap lép érvénybe az eddigi harminc százalékos pótvám mellett. Ez most valószínűsíti a német hajókat, amelyek igyekeznek a fenti időpont előtt amerikai kikötőkbe jutni, hogy ne kelljen szállítmányokért 25 százalékos pótvámot fizetniük.

A Hamburg-Amerika Linie jelentése szerint 11 hajója közül 3, amelyek a Csendes óceáni partok felé tartottak, utasítást kaptak, hogy változtassák meg utirányukat és a fedélzetükön levő árukat rakják partra atlantióceáni kikötőkben.

Csang-Csengnél öldöklő harc folyik a japán és kínai csapatok között

Egy Peking melletti városból kiűzték a kínaiak a japánokat

Tokió, április 21. (Rador.) Több nap óta a japán csapatok harcban állnak 12 ezer kínai katonával Csang-Csengnél északra. Japán forrás szerint a kínaiak 300 halottat hagytak a harcmezőn, míg a japánok vesztesége csak 34 halott és 140 sebesült.

Peking, április 21. (Rador.) A Reuter jelenti: A kínai szabadcsapatoknak sikerült a japán helyőrséget kiűzni Toli városkából, amely 40 kilométernyire van Pekingtől. A Toliban levő jelentős szénbányák összes tárnait a kínaiak felrobantották, majd kivonultak a helységekből.

Ötvenezer vagon petróleumot szállít Románia Franciaországba

Román kereskedelmi küldetés indul Moszkvába

Bucuresti, április 21. A nemzetgazdasági minisztériumban tegnap megbeszélést folytattak a román petróleumtársaságok képviselői és a francia küldetés, hogy a francia-román gazdasági szerződésben lezárított petróleumtermékek importját megállapítsák. Az exportra szánt termékek

között a finomított termékek szerepelnek, amiből körülbelül 50 ezer vagon szállítanak Franciaországba. A jövőhét folyamán az állatexprotörök szindikátusának képviselői a fővárosból Moszkvába indulnak, ahol jelentős sertes-export ügyében fognak tárgyalásokat folytatni.

Ujabb könyvvezetési kötelezettséget róttak az iparosokra és kereskedőkre

Raktárkönyvet kell vezessenek a gyárhoz vásároló iparosok és kereskedők

Ipari és kereskedelmi körökben nagy felháborítást keltett annak a híre, hogy az eddigieknél újabb könyvvezetési kötelezettségek kell ezentúl eleget tenniük. Ismeretes, hogy 1939 április elsejével, az új állami költségvetés életbeléptetésével egyidejűleg módosították az adó- és illetéktörvények több intézkedését. E módosítások között megváltozott a forgalmi adótörvény negyedik szakasza is, még pedig a következő értelemben:

Minden egyes iparosnak és kereskedőnek, aki forgalmi adót fizető gyárhoz vásárol árut, kötelessége raktárkönyvet felfektetnie, amelybe időrendben és naponta be kell vezetnie pontosan és adatszérien a gyárak által kiállított számlákat, valamint az eszközölt eladásokat.

Fokozottabb ellenőrzés

E törvényszakasz tehát külön raktárkönyv vezetésére kötelezi mindazokat az iparosokat és kereskedőket, akik olyan gyárhoz vásá-

rolnak árut, amelyek forgalmi adó alá eső iparcikkekkel állítanak elő. Míg a múltban kötelezettségük csak arra terjedt ki, hogy a gyárhoz kapott számlákat megőrizzék, 1939 április elsejétől kezdődően a számlák megtartásán kívül külön raktárkönyvbe kell bevezessék vásárlásaikat és egyben eladásait is.

Ennek a rendszabálynak és kötelezettségnek az a célja, hogy a kincstári közegek hatékonyabban ellenőrizhessék azokat a gyárakat, amelyek forgalmi adó alá eső iparcikket gyártanak. Az ellenőrzés a gyakorlatban a következőképpen fog történni:

A pénzügyi közegek időről-időre megállapítják, hogy a forgalmi adót fizető gyárak mely kereskedőknek és iparosoknak adtak el termékeikből. E megállapítások alapján a vásárló cégek névsorát közlik azokkal a pénzügyigazgatóságokkal, amelyekhez ezek a vevő cégek tartoznak. A pénzügyigazgatóságok egybevetik a vásárló kereskedők és

Szervezetünk ápolása, nem a betegség jele, hanem elővigyázatosság!

A mindennapos Urodonal kezeléseméregtelenít, újjáéleszt. Megszabadítja a vért, az izom- és ideg-réstokat az összes salakoktól, mérgektől és mikroszkopikus baktériusoktól. Szabályozza a vérnyomást és a vérkeringést, jótéveszi a szervezetben az élet által természet-szerűleg okozott elhasználódást.

URODONAL

megvéd az érelmeszesedéstől, amely az emberiség 70%-át megtámadja.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

iparosok raktárkönyveinek adatait a gyárak által készített forgalmi adónyilvántartás adataival.

A könyvek láttamoztatása

A kereskedők és iparosok által felfektetendő raktárkönyvek vezetésének elmulasztása esetén a forgalmi adótörvény 22-ik szakaszában előírt szankciókat alkalmazzzák, vagyis a mulasztásban talált céget a vállalati adó negyedét kitevő bírsággal sújtják.

Arra nézve, hogy a raktárkönyvet fel kell-e bélyegeztetni, az az általános felfogás alakult ki, hogy ezt a könyvet a bélyegtörvény nem említi meg, tehát reá nézve az illetéktetés kötelezettsége nem áll fenn. A raktárkönyvnek mindenestre bekötöttnek és számozottnak kell lennie.

A raktárkönyvet a cégeknek vizálatniok kell az illetékes pénzügyigazgatósággal. Ez úgy történik, hogy az iparos, vagy kereskedő a könyvet beadja a pénzügyigazgatósághoz és egyben bélyegzett beadványban kéri a vizálás megejtését.

Mint hogy a forgalmi adótörvény módosítása 1939 április elsején életbelépett, az iparosoknak és kereskedőknek a forgalmi adó alá eső áruk raktárkönyvének vezetésére vonatkozó kötelezettsége 1939 április elsejével számítandó.

A pénzügyminisztérium már kiadta a rendeletet alárendelt közegeknek, hogy a raktárkönyvek felfektetésének ellenőrzését kezdjék meg. A felülvizsgálás Bucuresti területén már meg is kezdődött, tehát a vidéki városokban sem fog sokáig várni magára.

A kisiparosok és kiskereskedők kötelezettsége

Nem kell mondjuk, hogy alig van kereskedő, aki ne tartana raktáron olyan iparcikket, amelyeket forgalmi adót fizető gyárhoz vásárol. Hiszen egynehány nyersanyagtól eltekintve, mincsem olyan belföldön gyártott iparcik, amely után ne fizetnének forgalmi adót. Nyugodtan mondhatjuk, hogy minden kereskedő, vagy iparos, aki belföldön gyártott árut közvetlenül a termelőtől vásárol, köteles ennek a forgalmi adóraktárkönyvnek a vezetésére.

Nagy kérdés, hogy ez az újabb könyvvezetési kötelezettség kiterjed-e azokra a kisiparosokra és kiskereskedőkre is, akik évi adóalapja nem haladja meg az ötvenezer lej, akik tehát a bélyegtörvény 1939 április elsején életbelépett módosítása értelmében mentesültek a könyvvezetési kötelezettség alól? Szakkörök véleménye szerint ezt a raktárkönyvet ezeknek a kiskereskedőknek és kisiparosoknak is vezetniük kell, mivel felmentésük kizárólag csak a naplóra, főkönyvre és leltárkönyvre vonatkozik. Egyébként az üzleti könyvek vezetésének felmentéséről szóló törvény ugyanazon napon lépett életbe, mint a raktárkönyv rendelkezéseire vonatkozó törvény, tehát azt sem lehet mondani, hogy az előbbi az utóbbi hatályon kívül helyezte volna. Ujabb bucuresti jelentéseink egyébként arról számolnak be, hogy az évi 50.000 lejnél kisebb adóalapú kereskedők és iparosok ügyében a forgalmi adó igazgatósága rövidesen tisztázná fogja a raktárkönyv vezetésé kötelezettségének kérdését.

(dr. r. v.)

Mussolini és Hitler táviratváltása a német kancellár 50-ik születésnapján

Berlin, április 21. Mussolini a következő üdvözlő táviratot intézte Hitlerhez:

„Azon a napon, midőn a német nép excellenciád ötvenedik születésnapját ünnepli, azt kívánom, hogy fogadja az olasz kormány és nép, valamint az én személyes gratulációm is. Az olasz nép szimpátiával vesz részt a német megnyilatkozásokon és őszinte lelkességgel hatja át a szilárd és tartós barátság iránt, amely a két rendszert, a két országot, a mi országainkat egymáshoz fűzi. E barátságot, amely sok megpróbáltatás tilén acélozódott meg, ellenfeleink nevéseges próbálkozásai nem zavarhatják meg. Ezeknek végül is el kell majd ismerniök, hogy hibás uton indultak el, míg a fasiszmus és a nemzeti szocializmus az igazság és a béke útját képezi. Mussolini.”

Hitler a következő választáviratot küldte: „Duce. Köszönem a szimpátiáért, a szíves szavakért, amelyeket hozzám intézett. E köszönetekhez hozzáfűzöm szimpátiám és megrendíthetetlen szolidaritásom biz-

tosítókát excellenciáddal és a fasiszta Olaszországgal, amelyet ön alapított meg és még hozzáteszem legszívesebb üdvözlömet. Adolf Hitler.”

Atszervezték az angol kormányt

LONDON, április 21. Hivatalosan jelentik, hogy az angol kormányban a következő kinevezéseket eszközölték:

Evan Wallace kapitány, a szállítások minisztere, Crookshanks kapitány, a kincstár pénzügyi titkára lett. Crookshanks kapitány helyébe bányügyi miniszterre George Lloydot nevezték ki, míg belügyi alminiszter George Lloyd helyett O'Peake kapitány lett. Leslie Burgin tárcanélküli miniszterként működik egészen addig, amíg a parlament megszavazza a hadiszállítási minisztérium létezéséről szóló törvényt.

SPORT

A honi csapatok győzelmét igéri a Nemzeti Bajnokság hatodik fordulója

Cluj, április 21. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme vasárnap a hatodik fordulóhoz érkezik. A vasárnapi forduló aligha hozhat meglepetést: az otthon játszó csapatok esélyesek. Kivétel a Bucurestiben eldöntésre kerülő Rapid FC-Ripensia mérkőzés, amelynek — a Rapid gyenge formája miatt — a temesvári proficsapat a favoritja, a resicai UDR-Venus találkozó nyílt.

A Nemzeti Bajnokság A) és B) részletes programja és a játékvezetők névsora a következők:

Nemzeti Bajnokság A)

- Bucurestiben FC Rapid-Ripensia, bíró P. Vasile. (Szombaton.)
- Bucurestiben Sportul Studentesc-Tricolor, bíró Vartolomeu.
- Resicán UDR-Venus (bíró még nincs.)
- Nagybányán FC Carpați-Juventus, bíró dr Russu Gabriel.
- Temesváron Kinizsi-Gloria, bíró Ceauranu.
- Aradon AMTE-Victoria, bíró Ionescu Tope.

Nemzeti Bajnokság B)

- Marosvásárhelyen Universitatea-Mures, bíró Huszig.
- Aranysgyéresen Crisana-Sodronyipar, bíró dr Boldur.
- Nagyváradon Tricolor-Törekvé, bíró Rat V.
- Nagyszebenben Olimpia-HTV, bíró Iser.
- Craiovában Jiul-Crai Iovan, bíró Cretu.
- Piskin Soinii-CFR, bíró Ciogorariu.
- Lugoson NAC-Vulturii, bíró Caraneamtu.
- Gyulafehérváron Minerul-Unirea M. V., bíró C. Radulescu.

Mi lesz vasárnap Kolozsváron?

Nagypálya: Reggel 8 órakor Gazdasági Akadémia-Haggibbor II. oszt. bajnoki, 10 órakor U-KMSC ifj. bajnoki. Délután 1 órakor Echo-Napoca ifj. bajnoki, 3 órakor Victoria-KAC ifj. bajnoki, 5 órakor Congri-KAC I. oszt. bajnoki.

Mi újság a sportvilágban?

Nemrégiben írtunk arról, hogy Zamora, a világhírű spanyol kapus „ismét” meghalt. Ujabb kivégzéséről terjedtek el hírek. Egyez már feltámadt halottaiból. Néhány héttig aggodott a sportársadalom, de mint újabb kiderült, oktalannul, mert Zamora — él! Sőt! Játszott is a San Sebastian-Real Club mérkőzésen. A San Sebastian kapuját védte. Egyik ujjá védés közben eltört. Zamora, aki különben a madridi „Ya” című lapnak a sportrovatvezetője, kijelentette, hogy többé nem lép pályára.

Mexico Cityből írják a lapok: Az Asturias és a Necaxa rangadó mérkőzés után érdekes módon nyilvánult meg a drukkerék fanatizmusa. Három perccel a mérkőzés vége előtt, amikor a felek 2:2-re álltak (félidőben a tavalyi bajnok, a Necaxa vezetett 2:0-ra) a Necaxa drukkolói felgyújtották a lelátót. Az Asturias ugyanis 11esből egyenlített. A mérkőzést most már füstölgő lelátó előtt fejezték be. Természetesen az „esetnek” meglesznek a maga fejleményei. Egyelőre eimaradtak a mérkőzések, teljes a szakadás a mexikói futballban. Nunyez tábornok, a szövetség elnöke kijelentette, hogy az Asturias kárát megtérítik. Az Asturias mindezek ellenére is habozik, hogy csapatát a következő bajnokságban elindítsa. A játékvezető, bizonyos Marcos nevű, kijelentette, hogy nem tehet a botrányról és arról, hogy — a pályán nem volt víz...

Svédország sportéletének élére új ember került. A svéd sport országos igazgatója Ra-berg Einar lett, aki főképpen a nehéz atlétikában érdekelt. A svéd sportigazgató a svéd alkotmány szerint képviselői jogot is nyer.

Az Aurora turista egyesület kétnapos kirándulást rendez a vadregényes Gyilkostóhoz autóbusszal. Indulás 29-én este. Bővebb felvilágosítást Str. Iorga 5. számú cukrászdában. Vezető Major Ilonka.

Egy svájci kantonban Antonius Pius római császár tőmör aranszobrát ásták ki. Lalsanneből jelentik: A Vaud kantonban lévő Aventicu mőközleiben végzett archeológiai ásások során tegnap egy és félméter mélységből 1650 gramm súlyu tőmör aranszobor került elő, amely Antonius Pius római császárt ábrázolja.

KÖZGAZDASÁG

Kereskedők és iparosok akciója a naponkénti könyvvezetési kötelezettség megszüntetése érdekében

Bucuresti, április 21. Megirtuk, hogy az új illetéktörvény szerint a Patenta Fixa I.—VIII. osztályába sorozott kereskedők és iparosok teljesen mentesültek a könyvvezetési kötelezettség alól, ugyanakkor azonban a Patenta Fixa VIII.—X. osztályába sorozott kereskedőket és iparosokat a naponkénti könyvvezetésre kötelezték és ezzel kapcsolatban megszüntették a mult éveken érvényben volt 200 plus 100 lejes átalányilletéket. Az érdeklert bucaresti kereskedők és iparosok, a gazdasági szakérdekeltségeik utján, akciót indítottak, hogy az eddigi rendszer szerint könyvelhessenek,

vagyis a naponkénti könyvvezetési kötelezettség alól továbbra is mentesülhessenek. Az akcióval kapcsolatban tegnap memorandumot intéztek a pénzügyminiszterhez, amelyben kérték az 1938. évi rendszer fenn tartását, amelynek érdekében hajlandók megfizetni a 200 plus 100 lejes átalányilletéket. Mivel a pénzügyminiszter a kereskedőknek és iparosoknak május 15-ig adott haladékot könyveik teljes rendbehozatalára, az akció vezetői remélik, hogy a pénzügyminiszter ez időpontig honorálni fogja kívánságaikat.

Április 24-én érkezik Bucurestibe az angol kereskedelmi delegáció

Bucuresti, április 21. A román-angol gazdasági tárgyalások lefolytatására április 24-én érkezik Bucurestibe az angol delegáció, Sir Frederic Leith-Ross, Anglia népszövetségi gazdasági szakértőjének vezetése alatt. A delegáció tagjai: Albert Edward Lee, az angol kereskedelmi minisztérium, Hugh Ellis Rees, a kliringhivatal, Cyril Robert Parke Hamilton, a Bank of England, Edward White, a pénzügyminisztérium és Muriel Leonie Edwards urnó, a külkereskedelmi hivatal megbízásából. A delegációval több más nemhivatalos szakértő is érkezik. Ugyancsak a delegációval együtt jön Bucurestibe Bianu Alexandru, a londoni román kereskedelmi attasé és Dimitrie Danielopol, a Banca Nationala londoni megbízottja.

A delegáció vezetője Leith Ross egyike az angol gazdasági élet legszámtottevőbb szakértőinek, aki már több alkalommal képviselte az angol kormányt kereskedelmi tanácskozások során és 1925. óta az angol kincstári ellenőrző bizottság tagja.

Négy esztendővel ezelőtt résztvett abban a küldöttségben, amely az angol-olasz gazdasági kapcsolatokat szabályozta, az elmúlt évben pedig ő vezette azt a delegációt, amely Berlinben az osztrák adósságok ügyében az angol-német pénzügyi egyezményt lértéhozta. Sir Oliver Stanley kereskedelmi miniszter az angol alsóházban történt bejelentése alkalmával közölte, hogy az angol delegáció látogatása alkalmával nem kezdenek tárgyalásokat egy új kereskedelmi szerződés létesítése érdekében, hanem módot keresnek arra, hogy a jelenleg érvényben levő egyezményt kellőképpen kibővítsék és a két ország árucsemporgalmát jelentősen emeljék. A cél elérése érdekében az egyezséget megfelelően kiegészítik. A Financial News jelentése szerint a kereskedelmügyi miniszter érintkezést keresett az angol gyapot-fonóadékkal, hogy dolgozzanak ki tervet a román piaccal való együttműködésre vonatkozóan.

A CFR hivatalos valutárfolyamai május hónapra

Bucuresti, április 21. A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely szerint május hónapra a következő hivatalos valutárfolyamokat állapította meg:

Arany frank	46.68 lej
aranydollár	241.86 „
angol font (papír)	679.48 „
palesztinai font	680.17 „
egyiptomi font	696.90 „
svájci frank	32.54 „
francia frank	3.82 „
holland forint	77.07 „
belgas	24.39 „
svéd korona	35.06 „
oros rubel	19.19 „
aranydinár	4.10 „
dinár (papír)	3.08 „
drahma	1.01 „
márka	41.92 „
pengő	27.27 „
török lira	115.69 „
olasz lira	7.24 „
csahkorona	4.82 „
lewa	1.70 „
zloty	27.39 „

A fenti árfolyamok május 1-től érvényesek.

Mely céhek jogiszemélyiségét ismerték el. A hivatalos lap április 20-iki száma közli az újabban elismert céhek névsorát. Az újabban elismert céhek között a következők érdélyi és bánati céhek vannak: A Szamostartományi nyomdaipari munkások céhe, Kolozsvár székhellyel, a Mbrostortományi nyomdaipari munkások céhe, Nagyszeben székhellyel, a Temestartományi nyomdaipari munkások céhe, Temesvár székhellyel, a Szamostartományi éttermi alkalmazottak céhe, Kolozsvár székhellyel, a Maros tartományi éttermi alkalmazottak céhe, Nagyszeben székhellyel, a Temes tartományi éttermi alkalmazottak céhe, Temesvár székhellyel.

Az árukészletek után a forgalmi adókülönbözet öt hónap alatt fizethető meg. A pénzügyminiszter rendeltet adott ki, amely szerint az árukészletek után a forgalmi adókülönbözet hat egyenlő részletben, öt hónap alatt fizethető be az illetékes adóhivatalhoz. Az első részlet azonnal esedékes, a többi részletek minden hónap 10-ig fizetendők, a többi forgalmi adótételekkel egyidejűleg.

A posta megkezdte a bizományi szolgáltatást. A posta vezérigazgatósága közli, hogy április elsején megkezdte működését a posta bizományi szolgálata. Ez a szolgálat könyvrendeléseket, gyógyszerrendeléseket továbbít és hajt végre. A fenti árukön kívül a bizományi szolgálat minden olyan árucikkre vonatkozik, amelynek postai szállítása nem tilos. Sürgős esetekben a rendelés távirati uton is történhetik.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.79
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.14—76.31
svájci frank	31.74—32.22
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.86
pengő	25—27
csahkorona (hivatalos)	4.68—4.77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucuresstiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1750
angol font, 30%-os szabadkvóta	1670—1680
angol font, 20%-os kvóta	1400—1407
angol font, 40%-os kvóta	1073—1080
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	188
dollár, 30%-os szabadkvóta	360.70
svájci frank, 30%-os kvóta	85—88
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.40
belgas (kliring)	60
belgas, 15%-os	61
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	86.50

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alíástkeresők, üdülőhelyek és fürdőhirdetéseit, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közzétehetjük. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbelég ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

2,000.000.— lejes belvárosi ingatlanra keresek 350.000 lejes kölcsönt első helyi bekebelezésre. Jelleg: „Belvárosi”.

Villany-, víz- és lakatosmunkát leggyorsabban és legpontosabban Pál Bertalan szerelőnél kaphat. Str. Xenopol 23. Telefon: 20-14.

Ejszakai nyugalmát biztosítja, ha poloskát garantált módszerrel irtatja. Lakását egy percre sem kell elhagyja, ha irtásra bevált módszert használja. Deák mérnök, Piața Unirii 7. Telefon 17-17.

Eladnám vagy elcserélném bucaresti uj 3 emeletes házamat évi 250.000 lej jövedelemmel, 11 lakás, 2 üzlettel, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyváradi hasonló értékű és jövedelmű ház ellenében. Cim a kiadóhivatalban.

Kiadó uccai napos, parkettes, különbejáratu szoba fürdőszobahasználattal. Értekezni Dávid böruzlet, Piața Mihai Viteazul 39.

Intelligens, jömegejelenésű ötvenes özvegy, 6—7 százezer lei értékű ingatlanral, házasságot kötne megfelelő vagyonu szimpatikus 36—44 éves gyermektelen urinnovel. Jelleg: „Orthodox”, a kiadóhivatalba.

Személtáda előíráso modelt készítek. Grünwald, C. Decebal 23. Telefon 17-41.

Vezető pozícióban levő 37 éves férfi 200—300.000 lej hozománnyal rendelkező zsidó urinó ismeretségét keresi házasság céljából. „Komoly” jellegre a kiadóba.

Köser huskonzervek: csirkepaprikás, csirkesült, libasült, kolozsvári káposzta, májpátetom, haché. stb. „Pardess” bodegában Cluj, Piața Mihai Viteazul 1.

Nevelőnőnek ajánlok intelligen fiatal elvált asszony zsidó uriházhoz. Vidékre is elmegy. „Otthon” jellegre a kiadóba.

Francia nyelvzakos egyetemi hallgatónt tanítás ellenében keres koszt-lakást zsidó családnál. Cim a kiadóban.

Izr. esetlme könnyebb beteget gondolni vagy esetleg háztartásban segítékezne. Vidékre is. Weisz Cluj, Str. Dragalina 24.

Szakiskolát végzett 10 éve önálló iparos, ki a fémipar minden ágában tökéletes jártassággal bír, keres egy Palesztinában létesítendő fémáruüzem alapításához megfelelő tőkével rendelkező aktív társat. „Speciális fémcikkék” jellegre a kiadóba.

Kiadó májusra első emeleten, napos oldalon, 3 vagy 4 szobás komfortos, hallos lakás. Irodának vagy orvosi rendelőnek is megfelelő. Értekezni háztulajdonosnál. Piața Mihai Viteazul 39.

Rövid-divatáru, textil és konfekció szakmákban több évi praksissal bíró jömegejelenésű fiatalember állást keres, ügyes kiszolgáló és kirakatrendező. Ajánlatokat továbbít Kánán Sighet, Cosbuc 8.

Jómódu, 31 éves, ügyes épület- és géplakatos nősülés céljából megismerkedne olyan intelligens nővel, aki öt Palesztinába kiségetené. Leveleket „Jobb család” jelleg alatt a kiadó továbbít.

Modern, napfényes egyszoba, előszoba, fürdőszobás garconlakás május tizenötére kiadó. Str. Memorandului 9.

„BRISTOL” ארטה-כשר étterem-bodegás Cluj, Reg. Ferdinand 37. Az ort. rabbitanás felügyelete alatt. Izletes uri konyha. Méréselt árak. Előzékeny kiszolgálás. Abonoma kihordásra is, legolcsóbb napi árban. Mindennemű vásárhelyi felvágott-különlegességek. Naponta friss orda, sajt, stb. olcsó beszerzési forrás.

Zongora, rövid, bérbeadó. Rosenfeld, Baron L. Pop 10.

Kiadó két szoba, konyha, komfortos lakás. Traian 9.

Pontosan pénz leg. Első hatás lépett, nap-nap Aviv lakosságát járja a partját. Jó televíviason. fiak nyakáról. ha tesszik és Ingujjas és izzá

Erev Pészachban Weizmann nyel, a beszédek tartoznak. Itt a hogy a kikötő öreg betűkkel pozíció, a reviz mondjon le! — a mázlmányok dását követeli. Vajjon az elnököt? Es ha és vetően mosolyg vagyok.

A munkás sz Pészach utolban — szintén aszfalt-bemázolozionisták. A sztanak. A szociatottak harcosok nacionale szolgyeg került ki a tásukat nem vo tóssággal lemé De annyi szent, uccaseprök sür karták le a há zott uccák jár teget.

A hirdetésit tek Pészach elő kátjaival. Belő tott ételek-italo mi a peszachi különben, hogy lom és mikor kodni. Erev pe laareci. Életemb volt részem: láttam puskás macesz-dobozait onit. A templon hiány hála Iste félkilométeres lom áll — zsid kor, még az uc tatoskodók. Se kedvű chaszidí összfogozkodv jítá ach szame még van, aki is

Kenyérnek p Avivban az új „chameicig bir a kávéházakba cipő és a péks rendelték meg a záróakkord nagyon fülsért jisiv utjából. sági argument ságos rabbi L tekánáját emlé kotó rabbi sok az ünnepe elmu pékjeinek kem kísérlét adot e lelem fokozott. Am hiába p ugy látszik a

A rádióban 75. születésnap sott fel róla. mögött. Apja berlini reform nista. Termész kal. A híres sein elméletnek a német népi s csak a nasce nalbewustseinj dónak. A mer az ő nemzetg Végül Paleszt ni, ahol a lea ban képes apja később híres hogy nemsoká emelkedjek, a szociológiai és ráztatja el a ket. Allamelm a Buber Die meg) épp ugy centrikus nem éven át egyete

Palesztinai diárium

Pontosan pészachra beállított a nyári meleg. Első hatása: A tenger megint jogaiba lépett, nap-nap után magához vonzza Tel-Aviv lakosságát. Ki fürdőzni, ki levegőzni járja a partját. A folytatás: A nyakkenő, jó telavivianus „dag meluach“, lekerült a férfiak nyakáról. Maholnap a zakót is nartalinak tesszük és megkezdődik az ingujjas élet. Ingujjas és izzadásos.

Erev Pészachkor partraszállott Tel-Avivban Weizmann elnök. Erkeztésének körülményei, a beszédek, amik kísérték, más rovatra tartoznak. Itt azt akarom csak feljegyezni, hogy a kikötőhöz vezető uccáskák házáit öreg betűkkel mázolták tele az egyetlen opozíció, a revizionista párt hívei. Weizmann mondjon le! — ordították a vendég felé ezek a mázelmányok. A jisuv a Weizmann lemondását követeli, — variálta egy másik textus. Vajjon az elnök észrevette ezeket a felirásokat? És ha észrevette, keserűen, vagy megvetően mosolygott rajtuk? Erősen kíváncsi vagyok.

A munkás sportegyesületek gyülekezését — Pészach utolsó napján tartották Tel-Avivban — szintén ilyen kerítés és házfal, sőt aszfalt-bemazolásokkal glosszálták a revizionisták. A szocialisták testvér-harcra uszítottak. A szocialisták Spanyolországba szállítottak harcosokat. Kommunizták. Az internacionale szolgál. Körülbelül ez a négy szöveg került ki a szellemi arzenáljukból. A hatásukat nem voltam képes matematikai pontossággal lemérni az arcokról. De annyi szent, hogy a háztulajdonosok és az uccasok sűrű káromkodások között vakarták le a házukon, a gondoskodásukra bízott uccák járdáin dísztelenkedő festékreteget.

A hirdetési oszlopok és palánkok megteltek Pészach előtt a rabbanut utbaigazító plakátjaival. Belőlük tudtam meg, mik a tiltott ételek-italok, holmik, mi a chamec és mi a pészachi használatra megengedett, nemkülönben, hogy mikor áll be a chamec-tilalom és mikor kell a biur chamecrol gondoskodni. Erev pészachkor különleges — chuc laareci-életemben ismeretlen — látványban volt részem: Rendőroket, segédrendőroket láttam puskásan, vagy anélkül, cepekedni a macesz-dobozokkal. Vitték haza a lechem onit. A templomok — és templomokban nincs hiány hála Istennek Tel-Avivban, a lakásom félkilométeres rádiuszában csekély öt templom áll — zsufoltság megteltek az ünnepek-kor, még az uccán is álltak találatosan az ajtatoskodók. Sevii sel Pészach délutánján jókedvű chaszidim jártak az uccákat, szépen összefogozkodva és vidáman nótázva: Vehajit ach szameach, — szállt a daluk... És még van, aki istentelennek szidja Tel-Avivot!

Kenyérnek persze se hire, se hamva Tel-Avivban az ünnep nyolc napján át. Am a „chamecig barchu“ után rögtön felbukkant a kávéházakban és a vendéglőkben a friss cipó és a péksütemény. Jaffa arab pékjénel rendelték meg a telavivi gyomrok ellátó. Ez a záróakkord kissé, sőt mondjuk ki aperté: nagyon fűlért volt. Otromba kizökkenés a jisuv utjából. Akadtak, akik nemzetgazdasági argumentumokon túl a prágai „magaságos rabbi Lóv“ (r. Liva ben r. Becallel) tekánáját emlegették. A legendás, gölem-alkotó rabbi sosem engedte meg, hogy hívei az ünnep elmúltával a gettóntúli városnegyed pékjeknek kenyerét egyék. Egy mérgezési kísérlet adott erre a tilalmára okot. Ez a félelem fokozottan indokolt ezen a tájon. Am hiába politika, hiába ráció, a gyomor úgy látszik a legfőbb ur.

A rádióban Franz Oppenheimer professzor 75. születésnapját ünnepeltük. Lánya olvasott fel róla. Kivételes élet áll az ünnepelt mögött. Apja a vasárnap istentiszteletű berlini reform-község lelkésze. Jó maga cionista. Természetesen bizonyos fenntartásokkal. A híres Nationalbewustsein-Volkbewustsein elméletnek ő a lelki apja. Rendületlenül a német népi öntudat mellett kardoskodott, a csak a nascere igéből származtatott. Nationalbewustseinja erejéig vallotta magát zsidónak. A merchavjai Siedlungsgenossenschaft az ő nemzetgazdasági elgondolásaira épült. Végül Palesztinában kényszerült megtelepedni, ahol a leánya, lám, hébernyelvű előadásban képes apját méltatni. Mint orvos kezdte, később híres politikai újságíró vált belőle, hogy nemcsak a cseheli nemzetgazdaságra emelkedjék, aki az excentrikusan különleges szociológiai és gazdasági elméletekkel károsítja el a nagyközönséget és a szakértőket. Allamelmélete (Der Staat című könyve) a Buber Die Gesellschaft sorozatában jelent meg. Epp úgy töretlen utakon jár, mint geometrius nemzetgazdasági felfogása. Tíz éven át egyetemi katedrálról — rendes tanára

volt a frankfurti univerzitásnak — hirdette nézeteit, később Tel-Avivban alapított nemzetgazdasági főiskolát. A modern német irodalommal egyenesen családi kapcsolatban állott: Richárd Dehmel sógora volt. Önéletrajza csupa közvetlenség, humor, ősbérlini. A császári palotában még nem volt fürdőszoba Oppenheimer gyermekkorában. A szomszédos szállóból cepelte át a kádát és a melegvizet négy hatalmas száll gránátos, valahányszor — ritkán történt — I. Wilhelm fürdőre fanyalódott. Most elnézheti, hogy nincs telavivi lakás fürdőszoba meg zuhany nélkül. A „piszkos“ zsidók, akik egyébként évezredek óta vallási szertartással emelték a fürdést, többet foglalkoznak a testük tisztaságával, mint a németek „tegnapi“ uralkodója.

Megjelent a Nir-nek, a Hisztadrut földhitel-intézet-nek 1938-as mérlege. Az intézet nagyot fejlődött az elmúlt évben. Összforgalma 504 ezer fontról 935 ezer fontra emelkedett. A kibucoknak juttatott kölcsönöknel 14 százalékos emelkedés állapítható meg, ezek a kölcsönök 354 ezer fontról 404 ezer fontra nőttek. Az új hitelek 5 esztendőre szólnak.

Mose Szmilanszki alaposan odamondogat a jisuvnak egyik legújabb cikkében. A zsidó tejjgazdaság gyengült az elmúlt évben, bár úgy a zsidó lakosság, mint pedig a zsidók fogyasztása tejtermékekben megnövekedett. 400 tehénnel és egymillió liter tejjel kevesebbet produkáltunk, viszont 250 ezer fontért importáltunk tejtermékeket. Bajok vannak a tojásfogyasztás terén is: Minden 5 tojásból, amit a jisuv fogyaszt, nemkevesebb, mint 3 import-cikk. 76 millió tojás jött be az országból. A zsidó zöldségtermelés is a külföldi versenyyel küszködik: 185 ezer font értékű külföldi árut importáltunk. Bün ez, — kiáltja a jisuv felé Szmilanszki — és azonnali orvoslást követel, mert a gazdasági gyengülésnek politikai erővesztés lehet a következménye.

A Váád Halason 50 esztendő lett. A jubiláris esztendő szótárainak terjesztésével, új tudományos szótár kiadásával és egy Széfer-Jobel-let ünnepi meg.

A Váád a héber nyelv legfőbb őre Palesztinában.

Az ez évi Bialik-díjat Jaakob Kahan költemék és Baruch Cszisik botanikusnak ítélte oda Tel-Aviv városának illetékes bizottsága.

Jeruzsálemben az idén újra megjelentek a zsidók házaiban az arab szomszédok, hogy kellemes pészachi ünnepeket kívánjanak. Valamikor magától értetődő volt ez a látogatás, most szenzáció, a lapok megilletődve jegyzik fel.

A kefiét mindenestre otthon hagyták ezek a jó szomszédok. Födellen föl jöttek látogatába.

Az arabok egyébként épp úgy csupasza baretválnak a hajukat, mint mifelénk a chaszidim. És épp úgy duplán fedik be a fejüket. Gyapotsipkát hordanak és erre veszik fel a tarbust (a fezt), illetve most; a kefiét, amely a beduinok viselete volt ezelőtt, ám most a nemzeti mozgalom jelvénye. Gyapotkenő a kefiét, amely legelő a hát közepéig és zsinór fogja össze.

Chol hamoed pészach első napján évről-évre összegyülekeznek Jeruzsálemben az első bázeli kongresszus Palesztinában élő delegátusai. Jehcsua Farbstein volt az idén is a vendéglátó gazdájuk. Kivül Klauzner professzor, Ussziskin és L. Jaffe voltak a régi időköt felelevenítő és a jövő problémáit latolgató gyülekezet szónokai.

Az ösdelegátusok száma megnőtt egyébként az idén. Dr. Izidor Schalit bécsi fogorvos az új vendég, aki 50 esztendő cionista tevékenységét ünnepelte. A Szmolenszki-Birnbaum-féle Kadima, az első cionista diákegyesület tagja volt, majd Herzl titkára, aki az első cionista kongresszus az azóta hagyományossá vált három kalapácsütéssel megnyitotta. Herzl ösztönzésére katonaorvosi szolgálatot vállalt a görög-török háború idején az ottomán hadseregben, ő volt a Herzl szava szerint a megvalósulás felé haladó zsidó állam első katonája.

Elieser Ben-Jehuda híres Thesaurus Totis Hebraicitatis-ának 9. kötete és az ezutáni kötetek már Jeruzsálemben fognak megjelenni. Délafrikai zsidók bőkezűsége tette lehetővé, hogy a berlini kiadótól, akinél a 8. kötettel befagyott, egy bizottság — Torczyner professzor áll az élén — átvehesse és befejezze a nagy munkát, a héber nyelv teljes, tudományos szótárát.

Rhodosz sziget zsidó lakosságának sorsa foglalkoztatja a jisuv közvéleményét. A Muszolini gezerája 103 családot ért, 480 lelket az összesen 4 ezer főt számláló zsidó lakosságból. Április 15-ike az utolsó terminus, ameddig haladékok kaptak a távozásra.

A zsidók ólakosok itten, már a Kr. előtti 2. században letelepedtek ezen a szigeten. 1170 körül 500 zsidót talált itt Tudelai Benjámin, a híres világhírű. A spanyol kiűzetés

TESTA

Megfázás, hűlés, szúrás ellen

idején megnőtt a község, menekülteket olvasztott magába a szaracénok jóvoltából, akik a sziget felett uralkodtak. Új iparágakat honosítottak meg: a szövészetet, a bőrcserzést. Külön uccájuk volt, az Evriaka, a héber uccája.

A szaracénok után a lovagrend uralma alá került a sziget. A zsidók alattuk is békességben dolgozhattak. Meg is szerették a gazdáikat és amikor a törökök törnek rájuk, 250 főnyi zsidó-bataliont állítanak ki, amely a granadai Simon vezetésével harcol. A harcok következtében erősen megcsappant a zsidók száma. Rabbi Obadja Amibertinoro, a híres misna-magyarozó, össze-vissza 22 családot talált itt, amikor 1488-ban Rhodoszra tartózkodott. Nemes erkölcsű, tanult, de erősen szegény emberek, — írja rólok. Zöldségen élnek, kenyérről, húsra, borra nem telik nekik. De a vegetárius életmód nem vált kárkukra: a férfiak magasútlékek s az asszonyok — a rabbi ezt is észrevette — a szépek szépejei. Később megint jólétbe küzdik fel magukat. 1593-ban már szép templomot emelnek és egyre több a fény az életükben. Olaszország egydarabig nagy barátságot tart velük. Néhány rhodoszi zsidó diplomáciai szolgálatba lép, 1927-ben rabbi-képző létesül itten: a Közlet-Kelet zsidó számára nevel leiki vezetőket.

Palesztina szejárdjai most deputációt menesztettek Rhodoszra. Tanulmányozták a helyzetet és terveket dolgoztak ki a megsegítésükre. Rhodoszi mosavát akarnak létesíteni a kiűzöttek részére Palesztinában a nemzeti alapok segítségével.

A legújabb keletű telavivi él. Az itteni gyermekeket akarják jellemezni vele: Valaki hazatér erc jiszraeli utjából. Faggatják, mit tanult meg héberül. Kiderül, hogy össze-vissza három szóból áll a hajórakománya: Sálom, bevákásá, todá. Kinevetik. Mire a megsértett friss sütteti héber tudós: Pedig ez a három szó a legnehezebb az egész héber nyelvben. Csak felmóltéktól hallottam. Gyerekektől — pedig a gyermekek egyébként folyékonyan beszélnek héberül — sosem (x.)

BZINHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Cyrano de Bergerac

Ma este mutatja be színházunk a szinpadí világirodalom egyik leghatalmasabb és egyben legnépszerűbb alkotását, Rostand halhatatlan drámáját, a Cyrano.

A Cyrano tervei évek óta foglalkoztatják színházunk vezetését és színészeit. A nagy mű korszerű, méltó előadása valóban a legesélyesebb feladat színház és színész számára. A tervek most odáig értek, hogy a hosszú, elmélyülő előkészületek után közönségünk elé kerülhet s új életet kezdhet az örökifjú Cyrano.

Játékstílusban, díszletben, zenei kíséretben egyaránt eredeti, újszerű koncepció a Cyrano mostani előadása. A nagy alkotás mai, modern, mindnyájunkhoz szóló elemait hangsúlyozza ki s ezekre a mélyen emberi, az örök humánusmot képviselő pillérekre építi a Cyrano szcenáriumát.

A színház reméli, hogy nagy vállalkozása, amely a megnehezült időkben igazán a legnagyobb erőfeszítést igényelte, örömet fog hozni mindazok számára, akik ismerik és azok számára is, akik most fogják megismerni Cyrano.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 4: Bizánc. (Ifjúsági előadás olcsó helyárakkal.)

Szombat este 9: Cyrano de Bergerac. (Edmond Rostand verses drámája 5 felvonásban. Teljesen új rendezésben, új betanulásban, új díszletekkel és kosztümökkel. A kiállítás Vászárhelyi Ziegler Emil tervezte. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Paál Magda, Beness Ilona, Kovács György, Nagy István, Mészáros Béla, Tompa Sándor, Tóth Elek, Jeney János, Lantos Béla, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, Csóka József, Deésy Jenő, Réthelyi Ödön, stb. Rendező: Szabados Árpád. Vezényel Stefanidesz József. A premierbérlelő helyét csütörtök déli 1 óráig tartja fenn a pénztár.)

Vasárnap d. u. 3: Hazajáró lélek. (Senkálzky Endre fellépésével. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Cyrano de Bergerac. Vasárnap este 9: Egy bolond százat csinál. Nyolcadszor.)

Hétfő 9: Cyrano de Bergerac. (A rendes bérletfolyam helyett péntek délig fenntartja a pénztár.)

Kedd 9: Cyrano de Bergerac. (Negyedszer.) Szerda 9: Cyrano de Bergerac. (Ötödször.)

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Jeanette Macdonald és Nelson Eddy a Tavaszi szerenád. (Szerelmek) című filmben. Elegáns toalettek! Egy film, amit mindenkinek látni kell! A Metro Goldwyn jubileumi sorozatából. Kezdeményes és szabadgyegek vasárnap érvénytelenek. Számozott helyek. Telefon 37-05.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

A hazáért. Az utóbbi évek egyik legmegrendítőbb filmje, mely a jövő háborújának borzalmaikat tárja elénk. Főszerepekben: Errol Flynn, Basil Rathbon. Helyárak: földszint lei 19.— és 25.—, páholy lei 28.—

A CAPTOL MOZGO MŰSORA:

Különleges premier! A marnel hős. Főszereplők: Raimu, a franciák legnagyobb jellemzősége, Adalbert Bassermann, Dalio és Aimos. A film előtt a legfrissebb világhírű.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Párizsi nászut. Gaal Franci, közkedvelt sztár, mesés vígjátéka. Főszerepekben: Bing Crosby, világhírű amerikai rádiósnekes és Everett Horton kiváló kórikus.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

3 film egyszerre: I. Bulu, a fehér tigris. Óriási méretű dzsungelfilm. Colin Tapley és Jayne Regan. Indiánok és megszállhatatlan vadállatokkal. II. Az ördög bábuja. A borzalmas filmje. Lionel Barrymore, Mauren O'Sullivan. III. Híradó.

RIO MOZGO MŰSORA:

A sanghaji szökevény. Főszereplők: Shirley Temple, Alice Faye és Robert Young. II. A legújabb Metro híradó.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, április 22.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17: Előadás a cserkészeknek. 18.15: A munka és jövedv szervezet órája. 19.15: Berlinből előadás hanglemezekkel. — 19.45: Felolvasás. 20: Rádiózene. 21: Úzenet. 21.5: Tánzene. 22: Hírek. 22.15: Schrammel-negyec. 22.40: Amerikai hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Zene a katonai kaszinó vendéglőjéből. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: A rádió szalonzenekara. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 18.40: Országos Postászerkekar. 19.50: Cigányzene. 21: „A régi ház“, Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Dalok. 24: Tánccmezek. 1.05: Hírek.

UJ KELET Legújabb hírek

lön!! Az álarcos ember Silver Tonto
kisérletében (az ördögös ló) és (a rézbőrűek vezére)

Daladier és Vansittard megerősítették a kelet-európai országoknak nyújtott biztosítékokat

Az angol-orosz és az angol-török tárgyalások még folyamatban vannak. Egy angol képviselő Hitler és Mussolini Londonba való meghívására tesz javaslatot. Német hadihajók a La Manche csatornán

A lengyel sajtó aggódik a Szovjet-Oroszországgal való együttműködés miatt

Párizs, április 21. A nyugati hatalmaknak Oroszországgal és Törökországgal folytatott tárgyalásai mára sem nyertek még befejezést. A szovjet hadseregnek egy esetleges konfliktusba való beavatkozása, a távolkeleti kérdés, a Dardanellák ügye és Törökország pozíciója a Balkán új helyzetében megannyi kérdés kérdést vetnek fel, amelyek késleltetik a várt megegyezéseket.

A Daily Mail szerint Sir Robert Vansittard, a brit kormány diplomáciai tanácsosa Párizsban tartózkodik és csütörtökön délután hosszú megbeszélést folytatott Daladier-val. Hivatalos közleményt nem adtak ki. A lap tudni véli, hogy az Anglia és Franciaország által a közép- és kelet-európai államoknak adott kétoldalú és egyoldalú biztosítékok sorozata most végleges formát öltött Berlin minden cáfolata ellenére. Törökországgal és Oroszországgal az egyezményeket néhány napon belül aláírják. Teljes megegyezés jött létre Nagy-Britannia és Franciaország között, másrészt pedig Törökország között olyan értelemben, hogy

a francia és angol flották vizsály esetén szabadon átvonulhatnak a Dardanellákon.

Ugyancsak a Daily Mail tudni véli, hogy a szovjetkormány pontos indítványokat tett a

francia és angol kormányoknak támadás-ellenes paktum kötésére nézve.

Nincs még angol-orosz-török megegyezés

A Havas távirati iroda jelentése szerint a Moszkvában folyó angol-orosz tárgyalások angol politikai körök véleménye szerint konstruktív és kielégítő szellemben folytatódna. A tárgyalásokon különböző angol, francia és szovjet kormányok sugalmazásai kerültek szövegre, de a tárgyalások még nem öltöttek határozott formát a támadással szembeni angol-orosz együttes ellenállást illetően. London, Párizs és Moszkva között tovább folytatódna az eszmecsere és a folyamatban levő tárgyalásokhoz pozitív reményt fűznek angol politikai körök.

A Times írja, hogy még korai lenne nyilvánosságra hozni az Anglia, Oroszország és Törökország közötti tárgyalások részleteit. Annnyit kiszivárgott, hogy azok kielégítő módon folynak.

Egy török lap tegnap olyan hírt közölt, hogy a tárgyalások pozitív megegyezésre vezetnek. A Whitehallban nem mennek ennyire messzire, másrészt viszont teljesen elégedettek az Anglia és Törökország közötti egyetértéssel.

Lengyel aggodalmak a szovjettel szemben

Varsó, április 21. Az Express Poranny című lap Szovjet-Oroszország szerepét elemelve a jelenlegi nemzetközi válságban, megállapítja, hogy az orosz hadsereg ereje a nagy ismertetéssel egyenlő. Oroszország gondjai és törekvései a Távol-Kelet felé irányulnak és a Szovjetunió ma nincsen abban a helyzetben, hogy segítséget nyújtson a kelet-európai országoknak. Ezeknek értéke egyébként is igen viszonylagos lenne azon számos államok közreműködése nélkül, amelyek számára ilyen szerződések geopolitikai okokból elfogadhatatlannak lennének. Oroszország ereje csak akkor mutatkozna meg, ha Európa még a győztesek számára is romboló háborúban véreznék. Győzelem helyett egyes államok forradalomba sodródának. Ezt nem szabad szem elől tévesztetni — állapítja meg a lap — a jelenlegi európai helyzetben. A nemzetek, amelyek békés fejlődés vagy dinamikus terjeszkedés között kell hogy válasszanak, jól tennék, ha arra gondolnának, hogy milyen sors vár rájuk talán az erőszak Rubikonján.

Mussolini beszédének visszhangja a külföldi sajtóban

A külföldi sajtó behatóan foglalkozik Mussolini tegnapi beszédével. Megállapítják, hogy Mussolini nagy általánosságban beszél csupán békés szándékairól, anélkül, hogy hajlandó volna erre nézve biztosítékokat adni. A pénteki angol lapok általában kedvezően fogadják a Duce által kifejezett békevágyat. A „Times“ Mussolini beszédével foglalkozva, megállapítja annak békés jellege dárára, hogy a Duce elfelejtett magyarázatot adni arról, miért mozgósítottak Olaszországban 1,250.000 embert, akik jelenleg is fegyverben vannak.

A „News Chronicle“ írja, hogy a Duce beszédétől beszéd, de nem ajánlott fel semmilyen biztosítékokat, úgyhogy hiba lenne a demokráciák részéről a nyilatkozatnak túl nagy politikai fontosságot tulajdonítani.

A „Daily Mail“ kiemeli, hogy Mussolini állítása szerint Olaszország és Németország a békéért dolgoznak. Ez azonban nem fog senkit sem meggyőzni, amíg nem nyújtanak biztosítékokat arra nézve, hogy normális kap-

csolatokat kívánnak fenntartani összes szomszédikkal.

Bizalmatlan a francia sajtó
A francia sajtó különösen bizalmatlan Mussolini békebeszédével szemben. A „Figaro“ —ban d'Ormesson így ír: Nincs többé szükség emlékeztetni arra, hogy a franciák nem kívánják a háborút. De nem akarunk tovább kétségbeesni és fenyegetés közepette élni. Sok idő kellett ahhoz, hogy — Mussolini szavai szerint, — megértsük: a nemzetközi kapcsolatokat csak az erőviszonyok szabályozzák. Most megértettük. Annál rosszabb azok számára, akik a maguk részéről idejében nem jöttek rá erre a váltakozásra.

A „Petit Parisien“ a következőket írja: A madridi győzelem felvonulásnak május 30-ra való halasztása és a német flottamozdulatok (a német hajók tegnap este elhaladtak Dover előtt, utban a spanyol partok felé), Mussolini beszéde mellett a legnagyobb elővigyázatosságot teszük szükségessé.

Az „Epoque“ szerint a legutóbbi esemé-

nyekre tekintettel nem szabad csodálkozni, ha Roosevelt üzenetében vádoltaknak állította be a tengely-hatalmokat. Amikor ezt Roosevelt szemére vetette, Mussolini nem tett mást, mint megerősítette, hogy „a messiaszi üzenet“ elérte célját...

A washingtoni visszhang
Washington, április 21. (Rador). A külügyminisztérium körében arra számítanak, hogy Hitler április 28-án nagyvonalaliban követni fogja Mussolini tegnap esti beszédét.

Németország megkérdezi a Roosevelttől
Németország megkérdezi a Roosevelttől, hogy fenyegetve érzik-e magukat Németországtól?

Párizs, április 21. (Rador). Diplomáciai körökből szerzett értesülések szerint Németország a Roosevelttől elnök üzenetében említett összes államoktól diplomáciai uton választ kért arra, vajjon fenyegetve érzik magukat Németország által és vajjon apelláltak-e Roosevelttől elnök beavatkozására.

Valószínűnek tartják, hogy a Führer a kapott válaszokat április 28-iki beszédében fogja használni. Párizsban úgy vélik, hogy a Berlin által feltett kérdésre nehéz lesz igennel válaszolni.

Hitlert és Mussolinit Londonba invitálják?

London, április 21. Sir Smedley Crookle konzervatív képviselő az alsóház keddi ülésén meg fogja kérdezni Chamberlaint, hogy Roosevelttől üzenet és az európai nemzetek békevágya folytán nem vizsgálják-e meg annak lehetőségét, hogy Hitlert és Mussolinit Londonba hívják meg követelésük megtárgyalására véget, hogy eképpen osszassanak el minden gyanút, amely a két diktátor agyában felmerülhet.

A magyar képviselőház elvetette a felsőház által a zsidótörvényen eszközölt lényeges módosításokat

Összehívják a két Ház együttes bizottságát, hogy összehangolják a képviselőház és felsőház véleménykülönbségét

Budapest, április 21. A magyar képviselőház mai ülésén kezdte meg a zsidótörvénynek a felsőház által eszközölt módosítások tárgyalását. Az ülés elején az elnök javaslatára elhatározták, hogy nyolc órás ülésen tárgyalják le a módosításokat.

Ezután Makkai János, a törvény előadója, szólt fel és kérte a képviselőházat, hogy a felsőház által beiktatott kivételezési szakaszt, valamint azt, amely keresztényeknek tekint az 1848 előtt Magyarországon lakó zsidók husz évvel ezelőtt kikeresztelkedett leszármazottait, vessék el. Ezzel szemben elfogadására ajánlta a képviselőháznak a felsőház által eszközölt többi módosításokat. Kijelentette Makkai, hogy már a törvényjavaslat megszövegezésénél tekintettel voltak a felsőházra, mert ha Magyarországon egykamarás rendszer volna érvényben, akkor a zsidótörvény sokkal szigorúbb volna.

Molnár Imre a kormánypart nevében megindokolta, hogy miért vetik el a felsőház módosításait.

Rassay Károly kevések tartja a módosításokat, ezzel szemben kijelenti, hogy a kivételezési szakaszt, amely 150 egyén számára kivételes bánásmódot biztosít, ő is elveti. Rassay kifogásolja a kormánynak a felsőházzal szemben tanúsított magatartását.

Több pro és kontra felszólalás után a felsőház által a törvény első szakaszánál esz-

Baldwin az angol-francia egységéről
Toronto, április 21. Baldwin volt angol miniszterelnök a torontói egyetemen megtartott beszédében többek között a következőket mondotta:

— Az angolok békét akarnak, de elpusztíthatatlan szívósságról tesznek tanubizonyosságot, ha harcolni kénytelenek.

Baldwin kiemelve a kanadai franciák és angolok egységét, a következőket mondotta: — Ez az egység azt bizonyítja, hogy a háború és a háborús fenyegetések nem a természet törvényei szerint történnek és hogy a nemzetek évszázados harcok után békét teremthetnek egymás között.

Ném észlelték tengeralattjárót a kanadai partokon

Ottawa, április 21. Mackenzie nemzetvédelmi miniszter kijelentette az alsóházban, hogy a Halifax kikötőjének környékére küldött őrhajók nem jeleztek tengeralattjárót. A kanadai parlament tagjai ennek dacára agódnak. A nemzetvédelmi miniszter elrendelte a partok fokozott őrsését.

Német hajók a La Manche csatornában

London, április 21. A La Manche csatornában beborító sűrű köd ellenére Döwertől négy mérföldnyire megfigyeltek néhány arra haladó német torpedórombolót, amelyek nyugat felé vették útjukat.

Katonai tanácskozások Berlinben
Párizs, április 21. Hitler elnökletével nagy szabású katonai tanácskozások indulnak meg Berlinben szombaton, amely április 25-ig tart és amelyre 16 olasz és több spanyol tábornokot hívtak meg. A megbeszéléseken a közeljövő politikájának katonai részét tárgyalják meg. Ebből az alkalomból Ciano és Starace is Berlinbe utaznak, ahol Hitler 28-iki beszédét is megtárgyalják. Ebben a beszédében Hitler fel fogja szólítani Rooseveltet, hogy hagyják abba a bekerítési politikát, mert ellenkező esetben Németország kénytelen lesz a kisállamokat más meggyőződéssel bírn.

Jugoszlávia kilép a Népszövetségből
London, április 21. Az angol lapok Jugoszlávia új politikai működésével foglalkoznak arról irnak, hogy Jugoszlávia a közeljövőben kilép a Népszövetségből és csatlakozik a kommunista-ellenes egyezményhez. Jugoszláviának ez a lépése a tengelyhatalmakhoz való nyílt és határozott csatlakozását jelenti.

Geigore

Annak az u... Románia képv... ban, megkülö... nit az egész... érthető, ha f... nemzetközi h... talanságot, an... urálta.

Az a szerep... államok mellet... tenie, rendkív... Grigore Gaf... sulyozást nyh... barátság szelle... állammal szem...

A Románia... jött gazdasági... ez az együttm... sítit azt a kon... Romániát átha...

A mai polit... mult politikái... kapcsolatokat... ciai manőverek... lamférfiak, ak... kezülőkben a né...

tokról csak ug... tes építhetnek... tes politikák f... Ezért a köv...

soknak már n... időkben. A leg... nyekre a népe... személyné talá...

Grigore Gaf... tóságteljes Rom... városaiha. Rom... az ország állás... két kapcsolath...

életet foglalkoz... országot képvise... mokkal együtt... becsültes megs...

kíván résztvenn... tátkban, amelyk... Románia a... valamint azon...

politikájára tör... küzdelmek sz... érdekében.

Kairó és

között

Nem lehet tu... Weizmann Chai... kal.

Amikor vége... konferencia, eg... ták, hogy az e... mégis volt vala... nak: „Közlebb... hoz.”

Ez a „közle... valami volt, ... jött létre: a zs... tartott elutasít...

kormány javasl... lamok képvisel... győződéssel, d... magukat a pale... zigenclájával.

Ezzel szembe... gyalások során... a zsidó vezetők... lői között. Anny... amint ez utólag...

mannt Kairóba... nak tett eleget... nőke, amidőn B... Mahmud minisz...

Hogy ennek... politikai tartalm... mcial-udvariass... amit zsidó és e... vátosnak tart...

désektől függet... dekében, — err... feletet kapni a... Mindenesetre... mannt éppen Ka... Roosevelt elnök... hingtonba utazi... uszkodik. Wei...

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA
BUN DE IMPRIMAT